

021.2
กม 2/
ร 3

เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมต้องสมุดกับการสอนปกติ

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทรงศรี อินทรักษ์

ก 1 พค 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2527

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178552

เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยใช้กิจกรรมห้องสมุดกับการสอนปกติ

บทคัดย่อ

ของ

ทรงศรี อินทรักษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมห้องสมุดกับการสอนปกติ

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ปีการศึกษา 2526 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด กลุ่มควบคุมเรียนโดยการสอนปกติ

ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Pretest-Posttest

Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน มีความเชื่อมั่น 0.887 และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

มีความเชื่อมั่น 0.872 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร

การวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคงทนและความพึงพอใจ

ในการเรียนรู้ โดยใช้ t-test

ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.05

2 ความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3 นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด

ในการสอนสูงกว่าวิธีการเรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

A COMPARATIVE STUDY OF MATTAYOM SUKSA III STUDENTS' ACHIEVEMENT
IN LEARNING THAI USING THE LIBRARY ACTIVITY
AND THE CONVENTIONAL METHOD

AN ABSTRACTS

BY

SONGSRI INTARUK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1984

The purpose of this study is to compare Mattayom Suksa III students' achievement in learning Thai by using the library activity and the conventional method

The sample consisted of 60 Mattayom Suksa III students in Phuket Province selected by simple random sampling. Half of the students were randomly selected as an experimental group using the library activity and the other half as a control group using the conventional method. Randomized control pretest-posttest was used as the research design for this experiment. The research instruments were on achievement test in learning Thai in a section of Khun Chang-Khun Paen with a 0.687 level of reliability, and learning satisfaction questionnaire with a 0.872 level of reliability.

An analysis of covariance was selected for the statistical analysis of the data to compare learning achievement and t-test was selected to compare learning retention and learning satisfaction.

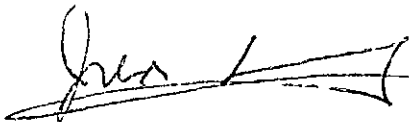
The findings were as follow.

1. The learning achievement of the experimental group was significantly higher than that of the control group at .05 level.
2. The learning retention of the experimental group was not significantly different from that of the control group at .05 level.
3. The learning satisfaction of the experimental group was significantly higher than that of the control group at .05 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณะ และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

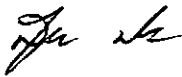
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พว พันธ์เมฆา)

ประธาน

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พว พันธ์เมฆา)

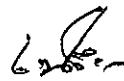
(อาจารย์ สุภา ปานเจริญ)

กรรมการ

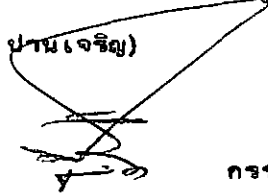

(อาจารย์ สุภา ปานเจริญ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เดติยว พันธุ์เมฆา)

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
หว่า พันธุ์เมฆา และ อาจารย์ สุภา ปานเจริญ ท่านเป็นผู้ให้คำแนะนำ ตรวจ แก้ไข มา
โดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ คณะอาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
ที่ให้ความสะดวก และให้ความร่วมมือในการทดลอง

ขอขอบคุณ อาจารย์ จิราภรณ์ ก้อนแก้ว อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียน
สตรีภูเก็ต ที่ให้ความช่วยเหลือในการสอนกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยครั้งนี้ อาจารย์ สงศรี
ต้นสุธัญญลักษณ์ ฝ่ายวัดผลการศึกษาของโรงเรียน อาจารย์ วัฒนา เพ็ชรรักษ์ บรรณาธิการ
ห้องสมุดโรงเรียน และ อาจารย์ วิสุทธิ์ วิมลรัตน์ ฝ่ายโสตทัศนวัสดุของโรงเรียนที่ให้
ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกทุกประการในการทดลอง

ขอขอบคุณ คุณสุธีรา เหมตะศิลป์ ในความช่วยเหลือเรื่องการเขียนบทคัดย่อ
ภาษาอังกฤษ คุณปิยา ช่อผล คุณประพิมพ์พร สถิตวิวัฒนานนท์ คุณพวงเพชร พฤติกุล และ
เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นที่กำลังใจจนเสร็จสิ้นการทดลอง ท้ายสุด กราบ
ขอบพระคุณ คุณชนา อินทรักษ์ ที่คอยกระตุ้นให้ผู้วิจัยได้เขียนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ทรงศรี อินทรักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับ ห้องสมุดโรงเรียน	7
การสอนโดยใช้ห้องสมุด	8
การสอนและปัญหาการสอนวิชาภาษาไทย	14
ความค้งทนในการเรียนรู้	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
ผลงานวิจัยต่างประเทศ	20
ผลงานวิจัยในประเทศ	22
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	25
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	26
กลุ่มตัวอย่าง	26
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	26
แบบแผนการวิจัย	26

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	27
วิธีดำเนินการทดลอง	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองและ	
กลุ่มควบคุม	39
ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังการเรียน	
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	40
การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและ	
กลุ่มควบคุม	41
การเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและ	
กลุ่มควบคุม	42
การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนระหว่างวิธีเรียนโดยใช้กิจกรรม	
ห้องสมุดในการสอน และวิธีการเรียนโดยการสอบปกติของกลุ่มทดลอง	43
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	44
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	44
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	44
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	46

บทที่	หน้า
อภิปรายผล	46
ข้อเสนอแนะ	49
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	58

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการวิจัย	27
2 คาสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบก่อนการ เรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	39
3 คาสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	40
4 วิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	41
5 เปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการ เรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	42
6 เปรียบเทียบความพึงพอใจในการ เรียนระหว่างวิธีเรียน โดยการใช้กิจกรรมห้องสมุด ในการสอน และวิธีเรียนโดยการสอนปกติของกลุ่มทดลอง	43
7 ความเป็นจริง ค่าอำนาจจำแนก และความยากง่ายมาตรฐาน ของ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทย (ท 305) เรื่องขุนช้าง ขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม	60
8 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทย (ท 305) ระหว่างการทดสอบ ก่อนการ เรียน หลังการ เรียน และหลังการ เรียนแล้วสองสัปดาห์ของกลุ่ม ทดลอง	61
9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทย (ท 305) ระหว่างการทดสอบ ก่อนการ เรียน หลังการ เรียน และหลังการ เรียนแล้วสองสัปดาห์ของกลุ่ม ควบคุม	62
10 ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายชื่อของแบบสอบถามความพึงพอใจ	63

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงกระบวนการรวบรวมความรู้

18

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการศึกษาที่พึงประสงค์ คือ การศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และเจตคติ ให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ ความเข้าใจนั้น ๆ มาใช้แก้ปัญหา รวมทั้งสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นโดยกลมกลืนกับสภาวะแวดล้อม ดังนั้น จุดมุ่งหมายในหลักสูตรทุกระดับ จึงเป็นเรื่องการสร้างนิสัยใฝ่หาความรู้ คิดค้น และแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางปัญญา (คุณัญญวณ อินทรกำแหง และ นवलจันทร์ ชัดนากร 2524 :3) X เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร จึงจำเป็นต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิธีสอนของครูซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุด คือ เปลี่ยนจากการสอนที่ไม่เข้าใจให้นักเรียนสนใจบทเรียน ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ใฝ่หาเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจด สดลอกและอ่านสิ่งที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน จนทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ขาดการฝึกการตัดสินใจ ความรับผิดชอบตนเองและสังคม ไม่รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะเคยชินกับการทำตามคำสั่งของครู และรับความรู้โดยการบอกของครูเท่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2516 :12) มาเป็นกระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่ คือ จะต้องมีการกิจกรรมภาคปฏิบัติ มีสื่อการเรียนที่เหมาะสม ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากตำราหลายเล่มและหลายประเภท ครูจะกลายเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ (ทรรศนิยา กัลยาณมิตร 2517 :46) และแหล่งความรู้ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนดังกล่าวที่ดีที่สุดคือ ห้องสมุด เพราะห้องสมุดเป็น

1 แหล่งที่ให้บริการ (A Service Agency) โดยการทำงานร่วมกับครู และนักเรียนในโครงการศึกษา ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของการให้บริการยืมหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ ครูทุกคนในโรงเรียนสามารถขอความร่วมมือจากห้องสมุดในการจัด

หนังสือของไว้สำหรับให้นักเรียนค้นคว้าประกอบการเรียน และห้องสมุดจะมีการจัดนิทรรศการ แสดงหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือแนะนำหนังสือใหม่ให้ครูและนักเรียนทราบโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

2 แหล่งการสอน (A Teaching Agency) โดยช่วยสอนและแนะนำวิธีการใช้ ห้องสมุดที่ถูกต้องให้แก่ครูและนักเรียน เพื่อให้การใช้บริการของห้องสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจให้คำแนะนำส่วนตัว หรือจัดให้มีการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องในโรงเรียน

3 แหล่งวัสดุอุปกรณ์ (A Material Center) คือ เป็นศูนย์รวมวัสดุอุปกรณ์ ทางการศึกษาทุกชนิด ได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร กฤตภาค จุลสาร สารานุกรม รูปภาพ และโสตทัศนวัสดุทุกชนิด เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ ภาพยนต์ फिल्मสตริป สไลด์ เทปบันทึกเสียง แผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง รูปปั้น และอื่น ๆ

4 แหล่งการอ่าน (A Reading Center) โดยห้องสมุดเป็นแหล่งที่ช่วยสนับสนุน ให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน และจัดหาหนังสือไว้สนองความต้องการการอ่านทุกประเภท (Anderson and Van Dyke. 1963 : 282) ประกอบกับในปัจจุบันมีการอภิปรายและ พิจารณากันอย่างกว้างขวางถึงความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนจากบุคคลหลายวงการ เช่น ริดเดอร์ (Reader. 1958 : 144) กล่าวว่า เมื่อไม่นานมานี้ความเห็นของคนเราเกี่ยวกับ ห้องสมุดโรงเรียนได้เปลี่ยนไป แต่เดิมเชื่อว่าห้องสมุดมีความจำเป็นต่อโรงเรียนน้อยมาก แต่ ปัจจุบันเชื่อกันว่าห้องสมุดมีความจำเป็นยิ่งส่วนหนึ่งของโรงเรียน ดักลาส (Douglas. 1961 : 13 - 15) กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนจน กลายเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่จะขาดเสียมิได้ เพราะเป็นที่ซึ่งนักเรียนมีโอกาส ศึกษาหาความรู้ได้เต็มที่ ฮาร์เปอร์ (Harper. 1965 : 126) ได้กล่าวว่า ในการสอน วิชาใด ๆ ก็ตาม การสอนโดยการใช้ห้องสมุดจะเป็นวิธีสอนที่ได้ผลเต็มที่ที่สุด นอกจากนี้ พัว พันธุ์เมฆา (พัว พันธุ์เมฆา 2526 : 8) ยังได้กล่าวว่า เพื่อให้เด็กได้มีการเรียนรู้ ได้รวดเร็ว และมีความคงทนในการเรียนรู้ได้นาน วิธีการอย่างหนึ่ง คือ การสอนโดยใช้ห้องสมุด วิธีสอนโดยใช้ห้องสมุดหรือการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน เป็นการสอนที่ไม่ได้ใช้ การบรรยายหรือให้อ่านจากตำราแต่อย่างเดียว แต่เป็นการสอนด้วยการบรรยายให้ความรู้เป็น พื้นฐาน แล้วแนะนำให้นักเรียนรู้จักติดต่อหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านค้นคว้าจากหนังสืออื่น ๆ

และจากโศกทัศน์วิเศษเท่าที่ทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสามารถในการพิจารณา "กรอง" ความรู้ และทัศนคติ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้ฟังและได้อ่านมาเพื่อให้เกิดความสามารถ วินิจฉัยได้ในการเลือกเรื่องหรือเลือกรับรู้ในกาลต่อไป (คุณัญจน อินทรกาแหง และ นวลจันทร์ รัตนกร 2521 118) *

หัวใจสำคัญของการสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด คือ การเตรียมตัวร่วมกันล่วงหน้าเป็นอย่างดีในระหว่างครูผู้สอน และบรรณารักษ์ ซึ่งจะปรากฏในแผนการสอนและบันทึกการสอน ที่สร้างขึ้นก่อนทำการสอน จึงช่วยให้ครูและบรรณารักษ์มีความสะดวกใจในการสอน ครูมีเวลาว่างที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่เด็ก และการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น ดังผลการวิจัยของ พรรณี หนีทอง (พรรณี หนีทอง 2526 122) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทน และความพึงพอใจในการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้ห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ห้องสมุดในการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติ นอกจากนี้การเรียนโดยใช้ห้องสมุดในการสอนยังช่วยให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ และผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอีกด้วย

ด้วยเหตุที่ภาษาไทย นอกจากจะเป็นเครื่องแสดงวัฒนธรรมของชาติ เป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อระหว่างคนไทยด้วยกันแล้ว (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2515 1) ยังมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับห้องสมุด เพราะเป็นวิชาที่เน้นหนักในเรื่องการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (จุฑามาศ สุวรรณโคธ 2519 13 - 17) จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจใคร่จะศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเปรียบเทียบการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติว่าวิธีสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดจะทำให้ผลการเรียนภาษาไทยสูงกว่าวิธีสอนปกติหรือไม่ นอกจากนี้ ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดกับ เนื้อหาวิชาอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมห้องสมุดกับการสอนปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1 ทำให้ทราบความแตกต่างของผลการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมห้องสมุดและการสอนปกติ

2 เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และครูเห็นความสำคัญและคุณค่าของห้องสมุดที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

3 เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์และครูที่สอนวิชาต่าง ๆ ในการร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมห้องสมุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีภูเก็ต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ

1 1 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มที่เรียนโดยใช้ห้องสมุดในการสอน

1 2 กลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มที่เรียนโดยการสอนตามปกติ

2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ใช้เวลาทดลองสอนกลุ่มละ 6 คาบ คาบละ 50 นาที

3 เนื้อหา เนื้อหาที่นำมาใช้ทดลองสอน เป็นเนื้อหาวิชา ภาษาไทย (ท 305) เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

4 ผู้สอน

4 1 ครูที่สอนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม 3) ของโรงเรียนสตรีภูเก็ตผู้หนึ่งเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4 2 ผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับกลุ่มทดลองเพื่อให้เป็นไปตามแผนการสอน

5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

5.1.1 วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด

5.1.2 วิธีสอนปกติ

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.2.2 ความคงทนในการเรียนรู้

5.2.3 ความพึงพอใจในการเรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1 ผลการเรียน หมายถึง

1.1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.2 คะแนนของความคงทน ซึ่งวัดจากการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่วัดจากทั้ง 2 กลุ่ม โดยวัดหลังจากการทดสอบหลังการเรียนแล้ว 2 สัปดาห์

1.3 คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2 จุดประสงค์การสอน หมายถึง จุดประสงค์ของการสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ซึ่งมีความเข้าใจในการอ่านกลอน รู้ลึกถึงความไพเราะของกลอน เสกได้ตามวัยและ เอกัดภาพ เกิดความสนใจวรรณคดีที่เป็น มรดกไทย การพิจารณากลวิธีการประพันธ์กลอน สามารถเล่าเรื่องที่อ่านได้ สามารถบอกลักษณะที่สำคัญของการประพันธ์บางประการได้ สามารถชี้ลักษณะเฉพาะของบทที่อ่านได้ การจำสิ่งที่เกี่ยวกับประเพณี และสามารถเปรียบเทียบประเพณีในสมัยก่อนกับประเพณีของท้องถิ่นในปัจจุบันได้

3 วิชาภาษาไทย หมายถึง วิชาภาษาไทย (ท 305) เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

4 นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีภูเก็ต ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ

4 1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด

4 2 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่เรียนโดยการสอนปกติ

5 กิจกรรมห้องสมุด หมายถึง กิจกรรมที่บรรณารักษ์จัดขึ้นเพื่อใช้กับ เนื้อหาวิชาภาษาไทย ได้แก่ การเตรียมเอกสาร การจัดนิทรรศการ การฉายสไลด์ การเตรียมเทปบันทึกเสียง การขับเสภา การเตรียมแผนภูมิ แผนที่ และฉลากปัญหา

6 การสอนปกติ หมายถึง การเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามคู่มือการสอนหนังสือเรียน ภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 3 และหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 3 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งใช้กิจกรรมการบรรยาย อธิบาย ชักถาม และทัศนศึกษา

7 แผนการสอน หมายถึง รายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้ง เรื่องที่ครูและ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบในการดำเนินการสอน ประกอบด้วย คาชีแจงในการใช้แผนการสอน คู่มือบรรณารักษ์และคู่มือครู

8 บันทึกการสอน หมายถึง รายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งเนื้อหาของเรื่องออกเป็น ตอน ๆ ที่ครูและผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปสอนโดยกำหนด ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมครู กิจกรรมบรรณารักษ์ กิจกรรมนักเรียน สื่อการเรียน และการประเมินผล

9 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดตาม จุดประสงค์การสอน ซึ่งกำหนดโดย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับห้องสมุดโรงเรียน

การเรียนการสอนในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนจากการสอนที่ "ครูเป็นศูนย์กลาง" มาเป็น "นักเรียนเป็นศูนย์กลาง" กล่าวคือ ลดบทบาทของครูลง แล้วมาเน้นที่ตัวนักเรียน ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Instruction) หลักสูตรเปิดกว้างขึ้น ให้นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้มากขึ้น และมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจของตน พร้อมกันนั้น ผู้เรียนจะมีโอกาสพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมพัฒนาสังคมในอนาคตต่อไป การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับบทบาท ขอบเขต ลักษณะและหน้าที่ของห้องสมุดโรงเรียนด้วย ดังที่ พวาท พันธุ์เมฆา (พวาท พันธุ์เมฆา 2525 11 - 13) ได้กล่าวเปรียบเทียบลักษณะของห้องสมุดในความคิดเก่ากับความคิดใหม่ ดังนี้

ความคิด เก่า	ความคิดใหม่
1 ห้องสมุด เป็นบริการเพิ่มขึ้นมาเป็นพิเศษ เพื่อช่วยการเรียนการสอน ถ้าหากห้องสมุดไม่มีก็ไม่กระทบกระเทือนมากนัก	1 ห้องสมุด เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นและสำคัญ ส่วนหนึ่งของการจัดโปรแกรมการศึกษา ถ้าขาดห้องสมุดไป การเรียนการสอนจะกระทบกระเทือนอย่างมาก หรือทำให้คุณภาพการศึกษาเฉลลงอย่างเห็นได้ชัด
2 ห้องสมุด เป็นห้องสำหรับนักเรียนมาทำงาน ทาการบ้าน ไม่มีห้องสมุด นักเรียนก็ไปทำที่อื่นได้	2 ห้องสมุด เป็นแรงกระตุ้นในการศึกษานักเรียน จะเข้ามาเพื่อค้น เพื่ออ่านหาคำตอบ สิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับ เขาหรือ เพื่อให้รู้แตกฉานยิ่งขึ้น

ความคิด เกา	ความคิดใหม่
3 ห้องสมุด เป็นเพียงหน่วยงานจัดบริการวัสดุ ผู้ใช้	3 ห้องสมุดเป็นห้องปฏิบัติการของการเรียนรู้ ในวิชาการต่าง ๆ
4 ห้องสมุดมีวัสดุการศึกษา เฉพาะหนังสือ เท่านั้น	4 ห้องสมุดให้บริการด้วยวัสดุการศึกษาทุกชนิด ทั้งหนังสือ วารสาร จุลสาร และโสตทัศนวัสดุ ต่าง ๆ
5 การเข้าใช้ห้องสมุดแล้วแต่โอกาสและจังหวะ ของผู้ใช้	5 การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดมีการวางแผน ล่วงหน้า ควบคู่ไปกับการกำหนดบทเรียน
6 บรรณารักษ์ทำงานให้บริการประดุจ เครื่องจักรชิ้นหนึ่ง	6 บรรณารักษ์ทำงานประดุจนักการศึกษาคนหนึ่ง
7 บรรณารักษ์ คือ คนดูแลเก็บรักษาหนังสือ	7 บรรณารักษ์ทำงานดุนักวางแผนที่ดีคนหนึ่ง คือ ศึกษาหาหนทางไปรณกรรมการใช้ห้องสมุด ใช้วัสดุต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
8 บรรณารักษ์เป็นผู้คอยจ่ายวัสดุให้แก่ผู้ที่ ต้องการ	8 บรรณารักษ์ คอยสังเกต เรียนรู้ ความ ต้องการของบุคคลและหยิบยื่นบริการให้อย่าง รวดเร็วตรงความต้องการ
9 บรรณารักษ์ทำงานอย่างโดดเดี่ยวเพียง คนเดียว	9 บรรณารักษ์ทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ ผู้บริหาร คณะครู
10 บรรณารักษ์เป็นคนที่ทำงานร่วมกับใครไม่ได้ และไม่ต้องติดต่อกับบุคคลอื่น	10 บรรณารักษ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานด้านอื่น ๆ ในโรงเรียน เช่น กำหนดหลักสูตร ปรับปรุง หลักสูตร และฝ่ายอื่น ๆ ทุกฝ่าย

จากตารางข้างต้น จะสังเกตได้ว่า ห้องสมุดในความคิดใหม่นอกจากจะกลายเป็น ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Resource Center) ที่สมบูรณ์แบบ กล่าวคือ มีเอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับการเรียนการสอนแล้ว สิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะขาดเสียมิได้ คือ บรรณารักษ์ ซึ่งมีบทบาทและเป็นผู้ดำเนินการสำคัญอันจะหาให้ทำงานของห้องสมุดดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ การสอนโดยใช้ห้องสมุดจึงเกิดขึ้น

การสอนโดยใช้ห้องสมุด

คุณรัฐจวน อินทรกาหลง และ นวลจันทร์ รัตนากกร (คุณรัฐจวน อินทรกาหลง และ นวลจันทร์ รัตนากกร 2524 : 118) ได้กล่าวถึงการสอนโดยใช้ห้องสมุดว่า เป็นการสอน ด้วยการบรรยายให้ความรู้เป็นพื้นฐานแล้วแนะนำให้ฝึกเรียนรู้จักติดต่อหาความรู้เพิ่มเติม ด้วยการอ่าน ค้นคว้าจากหนังสืออื่น ๆ นอกจากตารางเรียนหลาย ๆ เล่ม และจากโสตทัศนวัสดุเท่าที่หาได้ และ กล่าวต่อไปว่า การสอนโดยใช้ห้องสมุดจะเกิดผลดีแก่นักเรียนที่ต่อเนื่อง ได้มีการเตรียมตัวร่วมกันล่วงหน้าเป็นอย่างดี ในระหว่างครูผู้สอนและบรรณารักษ์

พว พันธ์เมษา (พว พันธ์เมษา 2525 : 58) กล่าวว่า การใช้ห้องสมุดในการสอน หมายถึง กระบวนการสอนที่ครูและบรรณารักษ์ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการเตรียม การสอน โดยศึกษาจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ขอบเขตของวิชาแล้วจัดเตรียมกิจกรรมห้องสมุดด้านต่าง ๆ ให้ให้นักเรียนมาร่วม ครูผู้สอน จะเป็นเพียงผู้แนะแนว บรรยาย ให้ความรู้พื้นฐานเป็นแนวทาง แล้ว จึงให้นักเรียนไปค้นคว้า อ่าน หรือรวมกิจกรรมที่จัดขึ้น นักเรียนจะได้ความรู้จากการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง โดยผ่านกิจกรรมเหล่านั้น และด้วยการสอนโดยวิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ คงทนถาวร และเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัยของแต่ละคน

จุฑามาศ สุวรรณโคตร (จุฑามาศ สุวรรณโคตร 2519 : 44) มีความเห็นว่า การสอนโดยใช้ห้องสมุดมีประโยชน์หลายประการ คือ

- 1 นักเรียนได้มีโอกาสใช้ห้องสมุดอยู่เสมอ เป็นการฝึกทักษะการใช้ห้องสมุดจนชิน เป็นนิสัย

2 ครูไม่เหนื่อยมาก คือ ไม่ต้องพูดอธิบายมาก ให้นักเรียนค้นคว้ามารายงาน ชักถามถกเถียงกัน ครูมีหน้าที่เพิ่มเติมส่วนที่ขาด ครูจึงเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นเพียงผู้แนะนำชี้แจงเท่านั้น

3 ฝึกให้นักเรียนเป็นนักค้นคว้าและนักอ่าน มีนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าเมื่อมีปัญหาในการเรียนหรือด้านส่วนตัว ก็รู้จักหาคำตอบหรือแก้ปัญหาด้วยการค้นคว้าจากหนังสือได้

4 เป็นการฝึกประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน เพราะการที่ครูให้นักเรียนค้นคว้าแต่ละเรื่องนั้น ครูมักให้เป็นกลุ่ม ฉะนั้น ทุกคนจะต้องร่วมมือกันรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และร่วมกันออกความคิดเห็น มีการโต้เถียงกันด้วยเหตุผล จึงถือว่า เป็นการฝึกประชาธิปไตยได้วิธีหนึ่ง

5 ฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพราะนักเรียนจะต้องค้นคว้างานให้ทันตามที่ครูนัดหมาย และเมื่อนักเรียนอ่านหนังสือจนชินเป็นนิสัยแล้ว ก็จะใช้เวลาว่างอ่านหนังสือในห้องสมุดได้

6 เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อของนักเรียน เพราะการศึกษาในสถาบันชั้นสูงขึ้นไป มีแนวโน้มในการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดมากขึ้น ฉะนั้น การสอนให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนในระดับสูงได้เป็นอย่างมาก

นอกจากได้ประโยชน์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว เสาวนิต ลาภานันต์ (เสาวนิต ลาภานันต์ 2522 9) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า นอกจากจะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจนทำให้นักเรียนมีโอกาสคิดไตร่ตรองหาเหตุผลและทำความเข้าใจจนเกิดความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ แล้วยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปสัมพันธ์กับเรื่องอื่น ๆ ตามที่ตนมองเห็น เป็นการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ ไม่ใช่เรียนรู้เพียงอย่างเดียว

ขั้นตอนการสอนโดยใช้ห้องสมุด

คุณัญญวณ อินทรกาหลง และ นวลจันทร์ รัตนากร (คุณัญญวณ อินทรกาหลง และ นวลจันทร์ รัตนากร 2524 118 - 122) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนโดยใช้ห้องสมุดดังนี้

การเตรียมตัวและการดำเนินการในฝ่ายครู

1 การเตรียมตัวและการดำเนินงานโดยน่านักเรียนเข้าค้นคว้าในห้องสมุดทั้งชั้น

1 1 อ่านหลักสูตร ประมวลการสอน และหนังสือตำราเรียนในวิชานั้น ๆ โดยตลอด แล้วพิจารณาว่าตามหลักสูตรและประมวลการสอนที่กล่าวถึงวิชานั้น ๆ มีบทเรียนตอนใดที่ควรสอน โดยใช้ห้องสมุด

1 2 เมื่อตัดสินใจว่าจะต้องสอนโดยใช้ห้องสมุดในเรื่องใดแน่ จึงกำหนดขั้นตอนดังนี้

1 2 1 เนื้อความตอนใดจะสอนด้วยการบรรยายเพื่อเป็นการปูพื้นความรู้

1 2 2 ตอนใดจะให้ไปศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด และจะให้ค้นอะไรบ้างด้วยวิธีใด

1 2 3 จะต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจในจุดประสงค์และวิธีการค้นคว้าอย่างไรบ้าง และต้องการผลของการค้นคว้าให้เป็นไปอย่างไร

1 2 4 กำหนดวันเวลาที่จะเข้าค้นคว้าในห้องสมุด และนัดหมายให้นักเรียนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัว

1 2 5 แจ้งให้บรรณารักษ์ได้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์ พร้อมทั้งให้ครูกำหนดการที่จะสอนโดยใช้ค้นคว้าในห้องสมุด

1 2 6 ปรึกษากับบรรณารักษ์ในการจัดเตรียมหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ตลอดจน กฤตภาค และโสตทัศนวัสดุที่ควรนำมาใช้ในการประกอบการค้นคว้า

1 2 7 ขอให้บรรณารักษ์ช่วยกันจัดอุปกรณ์ตามข้อ 1 2 6 ไว้ให้พร้อมตามกำหนดวันเวลาที่จะน่านักเรียนไปยังห้องสมุด และครูควรได้ศึกษาหนังสือและอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้นล่วงหน้า

1 2 8 ถ้าหากนักเรียนไม่สามารถจะศึกษาค้นคว้าได้เสร็จภายในกำหนดเวลานั้น ก็ขอให้บรรณารักษ์ได้เตรียมหนังสือและอุปกรณ์ตามข้อ 1 2 6 นั้นไว้ เฉพาะเพื่อให้นักเรียนได้มาขอศึกษาต่อไปตามกำหนดเวลาที่สะดวก

1 2 9 ถ้าต้องการให้บรรณารักษ์ให้ความร่วมมืออย่างอื่น เช่น จัดนิทรรศการ ขยแนะนำหนังสือ ทาบรรณานุกรมหรือกิจกรรมอื่น ๆ ก็แจ้งให้บรรณารักษ์ทราบ

1 2 10 เมื่อได้เตรียมทุกอย่างพร้อมแล้ว เมื่อถึงเวลาที่กำหนดก็พานักเรียนเข้าไปค้นคว้าในห้องสมุด โดยครูต้องอยู่กับนักเรียนในระหว่างเวลาค้นคว่านั้น เพื่อให้การแนะนำ และดูว่า นักเรียนสามารถค้นคว้าได้เสร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่

1 2 11 ถ้าหากไม่เสร็จ ก็ต้องแนะนำให้ฝึกเขียนทำงานต่อและขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ตามข้อ 1 2 8

1 2 12 เมื่อค้นคว้าเสร็จแล้ว ต้องมีการรายงานหรือสรุปผลของการค้นคว้านั้น เพื่อจะได้พิจารณาว่าการค้นคว้านั้น ได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

2 การเตรียมตัวและการดำเนินงานโดยให้นักเรียนไปค้นคว้ากันเอง ครูควรดาเนินการดังนี้

2 1 กำหนดเรื่องที่จะให้ค้นคว้า จุดมุ่งหมายและขั้นตอนของการค้นคว้า

2.2 ปรึกษาบรรณารักษ์ในเรื่องการจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์

2 3 ขอให้บรรณารักษ์ช่วยหาบรรณานุกรมหนังสือและอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดเตรียมหนังสือและอุปกรณ์เหล่านั้นไว้เฉพาะสำหรับให้นักเรียนในชั้นที่กำหนดมาศึกษาค้นคว้าตามระยะเวลาที่กำหนดกัน

2 4 อธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการค้นคว้า ควรแยกกันค้นคว้าในรายบุคคลบ้าง เป็นกลุ่มบ้าง ต้องมีหัวข้อการค้นคว้าของกลุ่มให้แน่นอนด้วย

2 5 ให้รายชื่อหนังสือ บรรณานุกรม และอุปกรณ์อื่นให้ทราบ และให้ทราบด้วยว่าจะไปขอใช้สิ่งเหล่านั้นได้อย่างไร

2 6 กำหนดวันเวลาสำหรับรายงานผลการศึกษาค้นคว้าและอธิบายวิธีการรายงานว่าควรแบ่งงานกันอย่างไรจึงจะให้เสร็จได้เรียบร้อยภายในเวลาที่กำหนด

2 7 หากครูต้องการทดสอบผลการค้นคว้าด้วยก็ย่อมทำได้
การเตรียมตัวและการดาเนินการในฝ่ายบรรณารักษ์

1 อานหลักสูตรประมวลการสอนของระดับชั้นต่าง ๆ ให้ถี่ถ้วนที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อว่าเมื่อถึงเวลาที่ครูมาปรึกษาเกี่ยวกับการสอนโดยให้ห้องสมุดบรรณารักษ์จะได้สามารถใช้ดาชี้แจงหรือเข้าใจในความต้องการของครูได้รวดเร็ว

2 อานกำหนดการสอนที่ครูเตรียมมาให้เข้าใจและพิจารณาว่า ควรจะได้จัดเตรียมหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ หรือวัสดุทัศนวัสดุอะไรบ้าง

3 จัดเตรียมหนังสือและอุปกรณ์ตามข้อ 2 ให้เรียบร้อย หากที่ห้องสมุดไม่มีก็ควรพยายามติดต่อขอยืมมาจากที่อื่นหรือจัดซื้อหากจำเป็นและต้องสมเหตุสมผล

4 จัดหาบรรณานุกรมหนังสือ และรายการอุปกรณ์ที่จะใช้ส่งให้แก่ครูได้ทราบล่วงหน้า เพื่อครูจะได้ไปสำรวจดูหนังสือและอุปกรณ์เหล่านั้น ก่อนเวลา และนำไปอธิบายให้นักเรียนเข้าใจต่อไป

5 จัดเตรียมหนังสือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามที่ครูขอรับรอง เช่น เตรียมไว้ให้นักเรียนเฉพาะที่เรียนวิชานั้นตามที่ตกลงกัน

6 คิดเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิชานั้นให้เป็นที่สนใจแก่นักเรียน เช่น

- 6 1 จัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน
- 6 2 จัดทำกฤตภาคเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพิ่มเติม
- 6 3 จัดให้มีปฐกถาเกี่ยวกับเรื่องนั้น
- 6 4 จัดให้มีการโต้วาที
- 6 5 จัดให้มีการอภิปราย
- 6 6 จัดให้มีการแสดงละครประกอบ
- 6 7 จัดให้มีประกวดในเรื่องที่สอน เช่น ประกวดเขียนเรียงความ เขียนคำขวัญ

อ่านทานองเสนอแนะ อ่านหนังสือ สมุดสะสมภาพ ฯลฯ

6 8 จัดให้นักเรียนร้องเพลงเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนภาควิชาการ

- 6 9 จัดให้มีการเล่านิทานประกอบการเรียน
- 6 10 จัดให้มีการเล่าเรื่องในหนังสือเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ
- 6 11 จัดให้มีการทายปัญหา
- 6 12 จัดให้มีการวิจารณ์ เช่น วิจารณ์หนังสือ ตัวละคร ฯลฯ
- 6 13 จัดให้มีการฉายสไลด์ फिल्मสตริป หรือภาพยนตร์ประกอบ

๘ 14 จัดให้มีการเปิด เทป หรือแผ่นเสียงประกอบบทเรียน

๘ 15 จัดให้มีการแข่งขัน ทากัณฑ์ ชื่อบุคคลจากพจนานุกรม นามานุกรม

๘ 16 บางบทเรียนอาจจัดให้ออกรายการวิทยุกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

๘ 17 จัดรายการแสดงทุนประกอบบทเรียน

7 จัดสถานที่ห้องสมุดให้พร้อมสำหรับการค้นคว้า โดยการให้ความสะดวกทั้งในเรื่องโต๊ะ เก้าอี้ และการใช้หนังสือหรืออุปกรณ์

๘ ขยายอธิบายหรือแนะนำแก่นักเรียนในการค้นคว้า ตามที่ได้รับการขอร้องจากครู

๑ เพื่อให้การจัดเตรียมการสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรณารักษ์ควรส่ง "ตารางความต้องการใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า" ให้ครูทุกคนได้กรอก ลงหน้าสัปดาห์ ลงในช่องวันเวลาที่ต้องการพานักเรียนไปค้นคว้า เพื่อที่บรรณารักษ์จะได้ทราบล่วงหน้า และทราบความต้องการของครูที่จะพานักเรียนเข้าไปค้นคว้าในห้องสมุดจะได้ไม่สับสนและเกิดปัญหาในคราวหลัง

การสอนและปัญหาการสอนวิชาภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง และเป็นภาษาประจำชาติของคนไทย มีความสำคัญต่อคนไทยที่สุด เพราะนอกจากจะมีความสำคัญในการสื่อความหมายทั่วไปแล้ว ภาษาไทยยังเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจคนในชาติ เป็นเครื่องมือติดต่อกันระหว่างคนไทยด้วยกัน เป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การประกอบอาชีพ และการปกครอง (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2515 1) ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน นอกจากจะจัดเพื่อรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติแล้ว ยังจัดเพื่อสนองความต้องการของคนไทยทุกคนด้วย วิชาในหมวดภาษาไทยเป็นวิชาที่ช่วยให้ คนไทย สานึกถึงศักดิ์ศรีของเผ่าพันธุ์ตน เป็นสิ่งที่ใช้สืบทอดอุดมคติของบรรพบุรุษมาสู่คนรุ่นใหม่ (โกสวัสดิพาณิชย์ 2513 5) ในด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย น่าจะถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง (ม ล บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2520 3) ดังเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับภาษาไทยมีส่วนสำคัญในการเรียนวิชาอื่น ๆ อีก ไม่ว่าจะเป็น สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์ หรือวิชาอื่นใด เด็กจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น (รองรัตน์ อิศรภักดี และ
เทือก ภูธมา ณ อยุธยา 2505 10) สำหรับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้บรรลุ
ความมุ่งหมายเป็นอย่างดีนั้น ควรเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจภาษา คือ การฟัง การอ่าน
และทักษะการใช้ภาษา คือ การพูดการเขียน จนสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ
แสวงหาความรู้และมีเหตุผล เพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะโดยธรรมชาติ (บุญเสริม
ฤทธาภิรมย์ 2510 25)

แต่ผลการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเท่าที่ผ่านมา และที่เป็นอยู่ไม่ประสบผลสำเร็จ
เท่าที่ควร เนื่องจากอุปสรรคหลายประการ เช่น ความรู้ภาษาไทยของนักเรียนแตกต่างกัน
จำนวนนักเรียนในชั้นมีมากเกินไป เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีมากเกินไป ครูขาดอุปกรณ์การสอน
บางเรื่องหาเป้าหมายไม่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน เป็นต้น (มาลี ฤนอก 2510 จ) แต่
อุปสรรคที่มีความสำคัญที่สุด คือ วิธีสอนของครู (อารีย์ เจริญพจน์ 2521 1) ซึ่งตรงกับที่
คณะนิสิตปริญญาโท สาขาการสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518 (สุจิต
เพียรชอบ และ สายใจ อินทรมิตร 2522 4 อ้างอิงมาจาก คณะนิสิตปริญญาโท
สาขาการสอนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518 21 - 25) ได้สำรวจและวิเคราะห์
ข้อมูลจากแบบสอบถามครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียน
รัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยมักจะเกิดปัญหาอันเนื่องมาจาก
ตัวครูและวิธีสอนของครูประการหนึ่งด้วย

จุไรรัตน์ วัฒนพงษ์สถาพร (จุไรรัตน์ วัฒนพงษ์สถาพร 2516 จ) ได้ทำการวิจัย
เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาที่ประมวลได้อันดับแรก คือ ปัญหา
เกี่ยวกับตัวครู ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- 1 ครูภาษาไทยบางคนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ขาดความเป็นกันเอง
กับนักเรียน เพราะยึดถือระเบียบมากเกินไป
- 2 ครูภาษาไทยบางคนสอนมานาน เคยใช้วิธีสอนแบบใดก็ได้แบบนั้น ไม่ยอม
เปลี่ยนแปลง และไม่ใช้เทคนิคในการสอนแบบต่าง ๆ
- 3 ครูภาษาไทย ใช้สื่อการสอนเฉพาะกระดานดำและรูปภาพเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น
ทำให้นักเรียนไม่สนใจ เหมือนวิชาอื่นที่มีสื่อการสอนที่แปลกใหม่มาตื่นเต้น

4 ครูภาษาไทยบางคนไม่ได้ฟังเสียงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ใช้วิธีสอนวิธีเดียวเหมือนกันหมดทั้งชั้น ทำให้เด็กเก่งเบื่อหน่าย เด็กเรียนช้าตามไม่ทันเพื่อน

5 ในการสอนการใช้ภาษาไทย ครูภาษาไทยไม่เน้นทักษะทั้ง 4 ทำให้การฝึกฝนทั้ง 4 ด้าน ไม่ครบตามหลักสูตร

6 การทดสอบการเรียนของเด็ก ครูหาไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่ทราบพัฒนาการที่แท้จริงของเด็ก เพราะครูมักจะทำการวัดผลในตอนปลายปีหรือปลายภาค เท่านั้น

7 ครูขาดประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนเรียน

8 ครูขาดตารางที่จะใช้ค้นคว้าเกี่ยวกับการสอน จึงมักใช้ตารางที่ตนเองเคยเรียนในชั้นอุดมศึกษา ซึ่งยากเกินไปสำหรับเด็ก

เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลดี ผู้วิจัยได้เสนอแนะ เกี่ยวกับการปรับปรุงตัวครูและการเรียนการสอน ดังนี้

1 ตัวครูเองจะต้องสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดนี้ให้นักเรียนด้วย ส่งเสริมให้นักเรียนรักและสนใจภาษาไทย

2 ครูภาษาไทยควรต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เป็นคนหูกว้างตากว้าง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

3 ครูภาษาไทยควรจะได้ทำงานเป็นทีม มีการประชุมปรึกษาหารือกันในช่วงครูภาษาไทยในโรงเรียน

4 ครูภาษาไทยควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ทำในห้องเรียน เช่น การอภิปราย การโต้วาที การแสดงละคร การค้นคว้าทำรายงาน เป็นต้น

5 ครูภาษาไทย ควรมีการเตรียมตัวในการเรียนการสอนอย่างดี เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้มากที่สุด

6 ครูภาษาไทยควรวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบปัญหาและหาทางช่วยเหลือได้ทันเวลา นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูได้ประเมินผลการเรียนการสอนของตนเองด้วย

7 ครูภาษาไทยควรจะใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เร็ว บทเรียนสนุกและน่าสนใจยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาไทยได้ผลดี คือ การใช้ห้องสมุดประกอบการสอน เพราะห้องสมุดจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทางภาษา ฝึกให้นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่าน ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน และสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และจากการศึกษาของ สุชาดา สุวรรณพานิช (สุชาดา สุวรรณพานิช 2507 49) ก็พบว่าวิชาที่เด็กต้องการค้นคว้ามากที่สุด คือ วิชาภาษาไทย

ความคงทนในการเรียนรู้

ความจำ (Memory) เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ เป็นการรักษาไว้ ซึ่งผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ให้คงอยู่ต่อไปนั่นเอง (ประสาธน์ อิศรปริดา 2522 137) ความจำเป็นขบวนการทางจิตใจ ซึ่ง กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ 2523 247 - 250) กล่าวไว้ว่า ประกอบด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1 การเรียนรู้ (Learning) ผู้ที่สามารถจำได้มักจะเกิดจากการเรียนรู้ที่แท้จริง มีเหตุผล และมีหลักเกณฑ์ สามารถสะสมหรือจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้

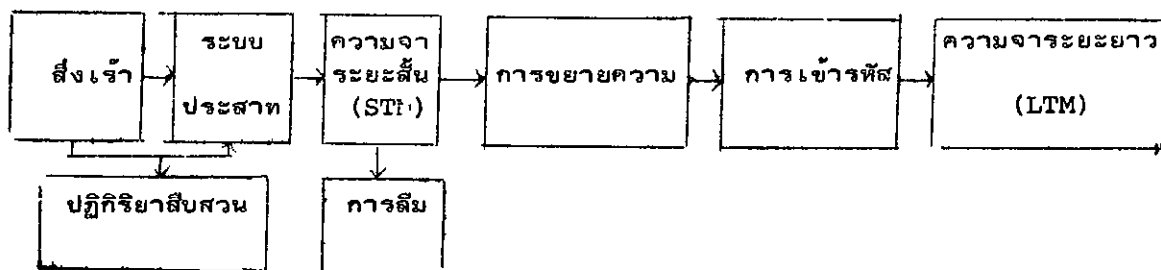
2 ความสามารถในการสะสม (Retention) หมายถึง การรวบรวมประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3 ความสามารถในการถ่ายทอดได้ (Reproduction) หมายถึง การที่บุคคลสามารถดึงเอาสิ่งที่สะสมอยู่มาใช้ได้ โดยการเล่าหรืออธิบายให้ผู้อื่นฟังได้ ซึ่งออกมา 2 รูปแบบ คือ

๖ 1 การระลึกได้ (Recall) หมายถึง การถ่ายทอดความจำออกมาโดยการเล่า บรรยาย หรืออธิบาย สิ่งที่เคยจำได้นั้นออกมาได้ถูกต้อง โดยต้องมีสิ่งนั้นมาปรากฏให้เห็น

๖ 2 การจำได้ (Recognition) หมายถึง การถ่ายทอดความจำออกมา โดยการชี้สิ่งนั้นได้ถูกต้อง เมื่อมีสิ่งเร้าอื่น ๆ ประกอบอยู่ด้วย

กระบวนการของความจำหรือการรวบรวมความรู้ อาจสรุปได้ดังแผนผังข้างล่างนี้
(เอนกกุล กริแสง 2520 77)

ภาพประกอบ 1 กระบวนการรวบรวมความรู้

สิ่งเร้าต่าง ๆ จะผ่านระบบประสาท ประสาทจะส่งต่อไปที่ระบบความจำระยะสั้น เพื่อที่จะขยายความให้ชัดเจนแล้วส่งไปที่ระบบเข้ารหัส หรือจะส่งไปโดยไม่ผ่านการขยายความก็ได้ เมื่อผ่านระบบเข้ารหัสแล้วจะเป็นความจำระยะยาว แต่ถ้าความจำระยะสั้นไม่ผ่านการเข้ารหัส ก็จะทำให้เกิดการลืมขึ้น

ปฏิกิริยาสืบสวน (Orienting Response) หมายถึง การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น อาจรวมถึงการเปลี่ยนท่าทาง การจับตามอง การเงยหูฟัง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสรีระ ปฏิกิริยาสืบสวน เป็นการเอาใจจดจ่อต่อสิ่งเร้าเพื่อเป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรม

ความจำระยะสั้น (Short Term Memory เขียนย่อว่า STM) หมายถึง ความจำชั่วคราว เกิดขึ้นหลังจากเกิดการรับรู้แล้ว เป็นความจำที่คงอยู่ในระยะสั้น ๆ ที่เรากำลังใจจ๋า หรือมีใจจดจ่อดูสิ่งนั้นเท่านั้น เมื่อเราไม่ใส่ใจแล้ว ความจำนั้นจะเลือนหายไปโดยง่าย

ความจำระยะยาว (Long Term Memory เขียนย่อว่า LTM) หมายถึง ความจำที่คงทนถาวรกว่า STM ไม่ว่าจะมีระยะเวลาสั้นหรือยาวนานเพียงใด เมื่อต้องการเรียกคืนความจำนั้น ๆ จะระลึกออกมาได้ทันทีและถูกต้อง

การเข้ารหัส (Coding) เป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่ได้รับรู้ให้เหมาะสมแก่การจดจำ อาจจะทำให้ได้หลายลักษณะ เช่น การคัดรายละเอียดบางประการทิ้งไป การทำให้คล้ายคลึง

มากขึ้น การทำให้ง่ายขึ้น หรือการต่อเติมให้ละเอียดประณีตขึ้น เมื่อได้ปรุงแต่งข้อมูลต่าง ๆ และผ่านกระบวนการเข้ารหัสแล้วข้อมูลเหล่านั้นจะเข้าสู่ความจำระยะยาว แล้วเกิดเป็นความจำที่เก็บรักษาความรู้ไว้ได้ (Retention phase)

เนื่องจากความจำเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การค้นหาริธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนจำได้จึงจำเป็น ซึ่ง สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม 2521 88) ได้เสนอส่วนประกอบที่ทำให้คนจำได้ดังนี้

- 1 เนื้อหาที่มีความหมาย นักจิตวิทยาได้ทำการทดลองเกี่ยวกับความจำโดยเอาเนื้อหาแบบต่าง ๆ มาให้เด็กท่องจำดู ผลปรากฏว่า เด็กท่องจำเนื้อหาที่มีความหมายได้มากที่สุด
- 2 การจัดระบบ ความรู้ เข้าเป็นหลักการ
- 3 วิธีเรียนที่ดี วิธีการเรียนที่ดีช่วยให้เด็กจดจำเรื่องที่เรียนได้เร็ว และลืมยาก เช่น การศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจ การแยกแยะเพื่อเปรียบเทียบกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว การย่อเรื่องที่เรียนเพื่อให้เข้าใจง่าย การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และการทบทวนในเวลาอันเหมาะสม เป็นต้น
- 4 การเรียนให้รู้แจ้งเห็นจริง ได้แก่ การสอนให้นักเรียนมองเห็นและเข้าใจปัญหาเดียวกัน ในมุมต่าง ๆ กัน โดยจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนให้นักเด็ก
- 5 การทบทวน การทบทวนจะช่วยให้เด็กจำเรื่องที่เรียนได้มากและจำได้นาน
- 6 ความสนใจ การให้ความสนใจในสิ่งใด ๆ จะช่วยให้จำเรื่องนั้น ๆ ได้ดีขึ้น
- 7 เครื่องช่วยความจำต่าง ๆ เช่น โน้ตย่อ เป็นเครื่องช่วยความจำของเด็กได้มาก

เอนกกุล ภรีแสง (เอนกกุล ภรีแสง 2520 87) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ จะช่วยให้ความจำระยะยาวดีขึ้น คือ การจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบทนั้น ๆ ให้มากขึ้น ทั้งในระหว่างการเรียนรู้การสอน และภายหลังการเรียนรู้การสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1963 แฮสติง และ แทนเนอร์ (Hasting and Tanner. 1963 401 - 405) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของการใช้ห้องสมุดต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ใน ซานฟรานซิสโก โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 24 - 28 คน ให้เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้ห้องสมุดในการสอน เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองปรากฏว่า

- 1 นักเรียนในกลุ่มทดลองจะได้ทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นตามอัตราการใช้ห้องสมุด
- 2 นักเรียนในกลุ่มทดลองทาคะแนนการสะกดคำ การใช้ภาษา และทักษะทั้งหมด ได้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด

ต่อมาในปี ค.ศ. 1967 มุลเลน (Mullen. 1967 : 400A) ได้สำรวจปัญหาการปฏิบัติงานและสภาพของห้องสมุดที่มีต่อการเรียนการสอนของสมาคมศูนย์กลางภาคเหนือในรัฐมิสซูรี โดยการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามถามครู บรรณารักษ์ และนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าครูใหญ่ ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอน มีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนจะต้องทำให้ห้องสมุดมีค่ายิ่งต่อการเรียนการสอน แต่สภาพที่ปรากฏโดยทั่วไป คือ ครูใหญ่ ครู และบรรณารักษ์ไม่ได้ร่วมมือกันอย่างจริงจังในการที่จะจัดทำให้ห้องสมุดเป็นส่วนประกอบการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และบรรณารักษ์ส่วนมากไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดวางหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่มีการสอนในโรงเรียน

ปี ค.ศ. 1970 เบคเกอร์ (Becker. 1970 : 2411A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนที่มีห้องสมุดว่าจะแตกต่างจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุดหรือไม่ โดยมีขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับ

- 1 ทักษะในการรวบรวมข้อมูล
- 2 ทักษะในการอ่านแผนผังและแผนภูมิ
- 3 ทักษะในการอ่านแผนที่และลูกโลก

4 เนื้อหาของการพัฒนารัฐธรรมนูญ และภูมิประเทศบางส่วนของสหรัฐอเมริกา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน ของโรงเรียนที่มีโปรแกรมการใช้ห้องสมุดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนจำนวนเท่ากันในโรงเรียนที่ไม่มีห้องสมุด นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องเดียวกัน และในเวลาที่เท่ากัน มีการวัดทักษะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผลปรากฏว่า การสอนให้รู้จักการใช้ห้องสมุดและการแนะนำของบรรณารักษ์มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเรื่องการรวบรวมข้อมูล และทักษะการอ่านแผนที่ ลูกโลกของนักเรียนกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นการที่ให้กลุ่มทดลองได้ใช้วัสดุประกอบการเรียนจำนวนมาก ทำให้ผลการเรียนรู้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

เจย์ (Jay. 1970 2413A) ได้ศึกษาถึงเรื่องการใช้ห้องสมุดเป็นเครื่องมือช่วยสอนชนิดหนึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคของการใช้ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในฐานะที่เป็นเครื่องช่วยสอน ผลของการวิจัย ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของครูและนักเรียนว่า ครูไม่ควรสอนแต่เพียงในห้องเรียน ควรจัดให้มีเวลาสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมที่ต้องอาศัยการค้นคว้าจากห้องสมุด โดยครูอาจกำหนดหัวข้อให้ พยายามให้หัวข้อที่นักเรียนมีโอกาสเลือกได้มากที่สุด และตัวครูเองควรเข้าสำรวจหนังสือในห้องสมุด เพื่อที่จะทราบว่า จำนวนหนังสือมีเพียงพอและเหมาะสมสำหรับให้นักเรียนค้นคว้าหรือไม่ ห้องสมุดควรมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ครบครัน และควรมีการใช้บริการได้สะดวก ควรมีรายชื่อวัสดุต่าง ๆ ให้ครูและนักเรียนได้ทราบ และให้ความช่วยเหลือ แนะนำถึงวิธีที่จะใช้ประโยชน์จากวัสดุนั้น ๆ

เฮล (Hale. 1971 . 75) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของบริการห้องสมุดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ 12 โรงเรียนมัธยม เคสสวูด เวอร์จิเนีย โดยเปรียบเทียบนักเรียน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้บริการห้องสมุดอย่างกว้างขวาง และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีบรรณารักษ์แนะนำ กับอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งใช้บริการห้องสมุดเป็นครั้งคราว ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มแรกสูงกว่าอีกกลุ่มหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด

ผลงานวิจัยในประเทศ

สำหรับการวิจัยในประเทศ จะปรากฏใน 3 ลักษณะ คือ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการใช้ห้องสมุด การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดในการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทน และความพึงพอใจในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ที่สอนโดยใช้ห้องสมุด ซึ่งสรุปได้ดังนี้

สมจิต พรหมเทพ (สมจิต พรหมเทพ 2516 40 - 41) ได้ศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนได้รับการสอนให้รู้จักใช้ห้องสมุด และหลังจากได้รู้จักใช้ห้องสมุดแล้ว นอกจากนั้นยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และความสามารถในการใช้ห้องสมุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 300 คน จากโรงเรียนปทุมคงคา ซึ่งอยู่ในโครงการส่งเสริมการอ่านและสอนการใช้ห้องสมุด ผลปรากฏว่าทักษะในการใช้ห้องสมุดมีส่วนช่วยให้นักเรียนทาคะแนนในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทยดีขึ้น แต่ไม่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนโดยรวมและผลการเรียนในวิชาสังคมศึกษา นอกจากนั้นความสัมพันธ์ สหสัมพันธ์ ยังแสดงให้เห็นว่า ทัศนคติ ความสามารถในการใช้ห้องสมุดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างเชื่อถือได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับครูและอาจารย์ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามีอยู่จำนวนน้อยที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้า

สำหรับวิธีการสอนโดยใช้ห้องสมุดที่ครูและอาจารย์จัดสำหรับนักเรียน มี

1. แนะนำหนังสืออ่านประกอบในวิชาที่นักเรียนเรียน
2. นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วมาเล่าในชั้นเรียน
3. เล่าเรื่องเกี่ยวกับหนังสือที่แนะนำ
4. ค้นคว้าเพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเรียน หรือทำรายงาน
5. แนะนำให้อ่านหนังสือฉบับเต็ม

กิจกรรมที่บรรณารักษ์ได้ร่วมมือกับครูในการจัดทำ มี

1. จัดนิทรรศการ

2. ช่วยเหลือในการค้นคว้าหนังสือในช่วงเวลาที่นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด

3. แนะนำวิธีอ่านหนังสือ

บรรจง นิวาสะบุตร (บรรจง นิวาสะบุตร 2508 ง) ได้สำรวจการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดประกอบการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการสำรวจพบว่า มีการใช้หนังสือและวัสดุประกอบการสอนทั่วประเทศ ทั้งครูและนักเรียนส่วนมากมีความพอใจในการสอนวิธีนี้ และมีอุปสรรคต่าง ๆ คือ

1. ห้องสมุดมีหนังสือและวัสดุไม่เพียงพอ
2. สถานที่ของห้องสมุดคับแคบ
3. ห้องสมุดขาดวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญและจำเป็น
4. การร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์กับครูผู้สอนยังมีไม่เพียงพอ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรจัดหาหนังสือและวัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสังคมศึกษา หมวดภาษาไทย และหมวดภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นหมวดที่ครูใช้ประกอบการสอน และนักเรียนชอบ เรียนมากที่สุด มาไว้ในห้องสมุดให้มาก ควรจัดให้มีชั่วโมงห้องสมุดในตารางสอน และครูผู้สอนควรร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการวางแผนการสอนให้มากขึ้น

พันทิพา เมฆบุรณ (พันทิพา เมฆบุรณ 2514 ง - จ) ได้ศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในนครหลวงกรุงเทพมหานคร เพราะเห็นว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีการใช้ห้องสมุดโรงเรียนของครูและนักเรียน ต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และยังเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา จำเป็นต้องใช้ห้องสมุดเพิ่มเติมจากชั่วโมงสอนประมาณสัปดาห์ละ 1 - 3 ชั่วโมง เกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่สนใจ คือ ชีวิตประวัติศาสตร์สำคัญ วารสาร หนังสือพิมพ์ สารคดีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว ส่วนวิธีการที่ครูสังคมศึกษา แนะนำให้นักเรียน

ใช้ห้องสมุดโรงเรียนค้นคว้าประกอบการเรียนมากที่สุด คือ ให้อ่านแล้วเขียนรายงานส่งโดยให้ทำเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการเรียนการสอนก็คือ หนังสือและอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษามีจำนวนน้อยไม่สมดุลกับผู้ใช้ ขาดการประสานงานระหว่างครูสังคมศึกษาและบรรณารักษ์ บริการของห้องสมุดยังต้องมีการปรับปรุง

วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา (วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา 2517 ง - จ)

ได้ศึกษาในตนเองเกี่ยวกับ พันธิพา เมฆบุรณดี แต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูและนักเรียนโรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยว่า ประเภทของหนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษาที่ครูและนักเรียนส่วนใหญ่สนใจอ่าน คือ บทความต่าง ๆ จากวารสารและหนังสือพิมพ์ และชีวประวัติบุคคลสำคัญ วิธีการที่ครูสังคมศึกษาแนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียนค้นคว้าประกอบการเรียนมากที่สุด คือ ให้อ่านแล้วเขียนรายงานส่งโดยให้ทำเป็นรายบุคคล สำหรับบริการที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดให้แก่ครูและนักเรียนได้ทราบถึงหนังสือและอุปกรณ์ใหม่ คือ จัดมุมหนังสือใหม่ไว้ในห้องสมุด ครูและนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงบริการห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้ได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ (พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ 2519 จ) ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร พบว่าประเภทของหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยที่มีอยู่ในห้องสมุดที่ครูภาษาไทยชอบอ่าน คือ เกร็ดความรู้ และสารคดีเกี่ยวกับภาษาไทย นักเรียนส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือ ประเภทตำนาน และนิทานพื้นเมือง ซึ่งเป็นหนังสืออ่านประกอบส่งเสริมความรู้หมวดภาษาไทยในวิชาวรรณคดีมากกว่าวิชาอื่น ครูและนักเรียนใช้บทความจากหนังสือพิมพ์วารสารเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน วิธีที่ครูส่วนใหญ่แนะนำให้นักเรียนใช้ห้องสมุดโรงเรียนค้นคว้ามากที่สุด คือ ให้อ่านแล้วเขียนรายงานสำหรับบริการที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดให้ครูและนักเรียนได้ทราบถึงหนังสือใหม่ ๆ ของห้องสมุด คือ จัดมุมหนังสือใหม่ในห้องสมุด นอกจากนี้ครูและนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะมีการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ สถานที่ หนังสืออุปกรณ์ห้องสมุด ตลอดจนบริการห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดยิ่งขึ้น

เฉลิมศรี เดตระการ (เฉลิมศรี เดตระการ 2525 ๐1 - ๐8) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการทดลองหลักสูตรพุทธศักราช 2521 พบว่า ครูและนักเรียนมีความเห็นว่า กลุ่มวิชาที่ต้องอาศัยห้องสมุดในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งครูจะให้นักเรียนเขียนรายงาน โดยให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดหลังจากได้สอนไปแล้ว สำหรับกิจกรรมที่ครูและนักเรียนเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน คือ การจัดนิทรรศการ การแข่งขันตอบปัญหา และการฉายสไลด์ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูผู้สอนควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และการที่ครูผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนไปค้นคว้าในห้องสมุดนั้น ควรแจ้งให้บรรณารักษ์ทราบล่วงหน้าเพื่อบรรณารักษ์จะได้จัดเตรียมหนังสือและวัสดุต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม

ประชิด ทองรัตน์ (ประชิด ทองรัตน์ 2525 48 - 49) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ห้องสมุดในการสอนเปรียบเทียบกับการสอนตามปกติ ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มทดลองมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด

พรรณี ภูมิทอง (พรรณี ภูมิทอง 2526 49 - 50) ได้ศึกษาในทำนองเดียวกันกับ ประชิด ทองรัตน์ แต่กระทำกับวิชาสุขศึกษา ซึ่งได้ผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ มีความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนโดยใช้ห้องสมุดในการสอนสูงกว่าวิธีการเรียนโดยการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนสูงกว่าผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดจะทำให้ผลการเรียนวิชาภาษาไทยมีมากขึ้นหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับการสอนปกติ ซึ่งมีวิธีดำเนินการทดลองดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีภูเก็ต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 60 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน
2. กลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เรียนโดยวิธีสอนปกติ

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กระทำดังนี้

1. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากห้องเรียนมา 2 ห้องเรียน จากจำนวนทั้งหมด 10 ห้องเรียน

2. ใน 2 ห้องเรียนที่จับฉลากได้ นำมาจับฉลากอีกครั้งหนึ่งเพื่อแบ่งเป็น

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. สุ่มนักเรียนจากแต่ละห้องเรียนในข้อ 2 มาห้องละ 30 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยที่เรียกว่า Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	O_1E	X	O_2E
RC	O_1C	$\sim X$	O_2C

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

O_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

O_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การจัดการกระทำ

$\sim X$ แทน ไม่มีการจัดการกระทำ

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1 แผนการสอนและบันทึกการสอน โดยวิธีใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน

2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

การสร้างแผนการสอนและบันทึกการสอนโดยวิธีใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน

1 ศึกษาวิธีสอนโดยใช้ห้องสมุด ขั้นตอนในการดำเนินการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

จากวิธีการสอน โดยใช้ห้องสมุดของ คุณรัญจวน อินทรกำแหง (คุณรัญจวน อินทรกำแหง

2524 118 - 148) และ ยงยุทธ ศรีสุขใส (ยงยุทธ ศรีสุขใส 2523 26 - 38)

2 ศึกษาหลักสูตร และขอบเขตเนื้อหาวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ (ท 305) ของ กระทรวงศึกษาธิการ

3 เลือกเนื้อเรื่องที่ต้องการสอน โดยผู้วิจัยและครูผู้สอนร่วมกันพิจารณาเลือก โดยคำนึงถึงกิจกรรมประกอบเนื้อหา และช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งได้แก่ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

4 ผู้วิจัยและครูผู้สอนร่วมกันวางแผนการสอน ให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังนี้

4 1 คาบชี้แจงในการใช้แผนการสอน โดยวิธีใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน ซึ่งประกอบด้วย

4 1 1 การเตรียมตัวของครู

4 1 2 การเตรียมตัวของบรรณารักษ์

4 1 3 บทบาทของครู

4 1 4 บทบาทของบรรณารักษ์

4 2 คู่มือประกอบด้วย

4 2 1 ความคิดรวบยอดและหลักการ

4 2 2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

4 2 3 เนื้อเรื่อง

4 2 4 กิจกรรมการเรียนการสอน

4 2 5 สื่อการเรียน

4 2 6 การประเมินผล

4 3 คู่มือบรรณารักษ์ ประกอบด้วย

4 3 1 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์

4 3 2 การจัดกิจกรรมห้องสมุด

5 ผู้วิจัยและครูผู้สอนร่วมมือกันหาบันทึกการสอนในแต่ละคาบ เพื่อใช้เป็นคู่มือในการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5 1 ความคิดรวบยอดและหลักการ

5 2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

5 3 เนื้อหา

5 4 กิจกรรมครู

5 5 กิจกรรมบรรณาธิกรษ์

5 6 กิจกรรมนักเรียน

5 7 สื่อการเรียน

5 8 การประเมินผล

6 นำแผนการสอนและบันทึกการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องทั้งในด้านเนื้อหา ขั้นตอน และวิธีสอน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ชวาล แพทย์กุล (ชวาล แพทย์กุล 2516 110 - 223) และศึกษาเทคนิคการเขียนข้อทดสอบวิชาภาษาไทยของ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2520 72)

2 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรตาม เนื้อหาวิชาที่นำมาทดลองสอนร่วมกับคณะครูที่สอนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบปรนัย ชนิด 5 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร จำนวน 55 ข้อ

4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

5 นามแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จำนวน 80 คน เป็นนักเรียนที่เคยเรียน เรื่องที่จะทดลองมาแล้ว

6 นามแบบทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยตรวจคะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ข้อที่ไม่ได้ทำ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

7 นำผลจากการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์และคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีความยากง่าย ระหว่าง 20 - 80 และมีความยาวจากนัยตั้งแต่ 20 ขึ้นไป โดยใช้หลักการวิเคราะห์ ข้อสอบตามเทคนิค 27 เปอร์เซ็นต์ของ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952 : 1 - 32)

8 ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบปรากฏว่ามีข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ 40 ข้อ มีค่า ความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากมาตรฐาน ดังที่ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ก

9 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson.20) ปรากฏว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.872

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

ในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนคือวิธีการเรียน โดยใช้กิจกรรม ห้องสมุดในการสอน และวิธีสอนปกติ ผู้วิจัยได้สร้างเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) ตามลำดับดังนี้

1 ศึกษาหลักการ วิธีการสร้างแบบสอบถามตามวิธีของ ลิเคิร์ท จากหนังสือการวัด ทศนคติและบุคลิกภาพของ เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์ (เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์ 2520 28 - 70) และจากหนังสือบทสรุปและแนะนำการวิจัยของ รวีวรรณ ชุมชัย (รวีวรรณ ชุมชัย 2525 143 - 146)

2 ศึกษาข้อความที่แสดงความพึงพอใจ โดยยึดหลักในการสร้างแบบสอบถามของ ลิเคิร์ท ดังนี้

2.1 ข้อความควรเขียนในแง่ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะกระทำ สิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปไม่ใช่ข้อเท็จจริง

2 2 ข้อความที่บรรจุลงในสเกล จะต้องประกอบด้วยข้อความที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบ

2 3 ข้อความแต่ละข้อจะต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน

3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้กิจกรรมห้องสมุด ในการสอนและสอนตามปกติ จำนวน 20 ข้อ โดยให้มีข้อเลือกดังต่อไปนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 กำหนดน้ำหนักในการตอบตัวเลือกต่าง ๆ แต่ละข้อความ โดยกำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 1 ในข้อความเชิงบวก และให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 1 2 3 4 5 ในข้อความเชิงลบ

5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรับปรุงข้อบกพร่อง

6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จำนวน 90 คน

7 นำแบบสอบถามมาตรวจ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

7.1 แบบสอบถามที่มีข้อความไปทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

7 2 แบบสอบถามที่มีข้อความไปทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน

๘ นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของ กาเรทท์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 148) ปรากฏว่า ได้แบบสอบถาม ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ 15 ข้อ ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก

๙ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1971 : 161) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.72

วิธีดำเนินการทดลอง

1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้นักเรียนกลุ่มละ 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. ให้นักกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนต่อวิธีสอนปกติ โดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3 ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อวัดความรู้พื้นฐานในเนื้อหาวิชาที่จะเรียน

4 ครูประจำวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ดำเนินการสอนในแต่ละกลุ่ม โดยใช้เนื้อหาขอบเขตเดียวกัน ใช้เวลาสอนเท่ากัน แต่ใช้วิธีสอนต่างกัน ดังนี้

4.1 กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด สอนตามแผนการสอน และบันทึกการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

5 ใช้ระยะเวลาในการสอนกลุ่มละ 6 คาบ

6 ทดสอบหลังการเรียน (Posttest) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม

7 ให้นักกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนต่อวิธีสอน โดยใช้กิจกรรมห้องสมุด โดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนชุดเดิม

๘. ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนแล้ว 2 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม

๙. ตรวจผลข้อทดสอบและแบบสอบถามนาคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตรวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance)

2. เปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test

๓. เปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจในการเรียนระหว่างการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การหาค่าเฉลี่ยของคะแนน คำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 45})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. ความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 62})$$

เมื่อ S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนน
ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3 ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ใช้ตารางวิเคราะห์ข้อสอบของ จุง-เตห์ ฟาน (Fan. 1952 . 1 - 32)

4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คำนวณจากสูตร K-R 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน คือ

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right) \quad (\text{Ferguson. 1971 : 367})$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
s_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ
p	แทน	สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของคนตอบผิดในแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)

5 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (Standard Error or Measurement)
คำนวณจากสูตร

$$S.E_{meas} = S_x \sqrt{1 - r_{tt}} \quad (\text{Ferguson. 1971 : 371})$$

เมื่อ $S.E_{meas}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
S_x	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

6 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยวิเคราะห์ ความแปรปรวนรวม (Analysis of Covariance) (อนันต์ ศรีโสภณ 2521 255)

Source	SS	df	MS	F
Total	$S'_{YY} = S'_{YY} - (S'_{xy}/S_{xx})$	$kn - 2$		
Error	$E'_{YY} = E'_{YY} - (E'_{xy}/E_{xx})$	$k(n - 1) - 1$	MS'_{error}	$\frac{MS'_{treat}}{MS'_{error}}$
Treatment	$T_{YY} R = S'_{YY} - E'_{YY}$	$k - 1$	MS'_{treat}	

7 เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

(Ferguson. 1971 : 152)

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

8 วิเคราะห์ค่าถ้าม เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}} \quad (\text{วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 131 - 139})$$

เมื่อ $\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
 S_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
 S_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
 n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

9 การหาความเชื่อมั่นตามแบบสอบถามความพึงพอใจ คำนวณจากสูตร

$$\alpha_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right) \quad (\text{Cronbach. 1971 : 161})$$

เมื่อ α_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด
 n แทน จำนวนข้อคำถามทั้งหมด

10 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้

ห้องสมุดในการสอนและการสอนตามปกติ ของกลุ่มทดลอง คำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad (\text{ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2522 219 - 220})$$

เมื่อ	ΣD	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
	ΣD^2	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
SS	แทน	Sum Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
S'_{yy}	แทน	Total ที่ปรับค่าแล้ว
E'_{yy}	แทน	Error ที่ปรับค่าแล้ว
$T_{yy} R$	แทน	Treatment ที่ปรับค่าแล้ว
F	แทน	ค่าวิกฤตที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
t	แทน	ค่าวิกฤตที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
ΣD	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบก่อนการ เรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังการ เรียน
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. การ เปรียบ เทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4 การเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5 การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจในการเรียนระหว่างวิธีการเขียนโดยใช้

กิจกรรมห้องสมุดในการสอนและวิธีการเรียนโดยการสอนตามปกติของกลุ่มทดลอง

1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการทดสอบก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	S
กลุ่มทดลอง	30	18.17	18.75	4.33
กลุ่มควบคุม	30	18.10	16.09	4.01

จากตาราง 2 พบว่า ค่าสถิติพื้นฐานก่อนการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน ฉะนั้น จึงใช้คะแนนความรู้พื้นฐานก่อนการเรียนเป็นตัวแปรร่วมในการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	S
กลุ่มทดลอง	30	29.73	7.895	2.827
กลุ่มควบคุม	30	31.23	10.736	3.276

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 29.73 และกลุ่มควบคุม เท่ากับ 31.23

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงนำไปวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมปรากฏผลดังตาราง 4

3. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 4 วิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

Source	SS	df	MS	F
Total	$S'_{yy} = 497.058$	58		
Error	$E'_{yy} = 447.778$	57	7.8558	
Treatment	$T_{yy} R = 49.28$	1	49.28	6.273

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

$$F_{.05} (1, 57) = 4.02$$

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 นั่นคือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

4 การเปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

หลังจากการทดลองสิ้นสุดไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิมไปทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีก เพื่อหาความคงทนในการเรียนรู้

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	30.03	8.171	-1.078
กลุ่มควบคุม	30	30.93	12.754	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

$$t(\alpha.05, df = 58) = 1.671$$

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า คะแนนความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนและนักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ มีความคงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

๕ การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนระหว่างวิธีเรียนโดยใช้กิจกรรม
ห้องสมุดในการสอนและวิธีการเรียน โดยการสอนปกติของกลุ่มทดลอง

ตาราง ๕ แสดงค่า ความแตกต่างของคะแนนความพึงพอใจในการเรียนระหว่างวิธีการเรียน
โดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนและวิธีการเรียนโดยการสอนปกติ

วิธีสอน	N	ΣD	ΣD^2	(ΣD^2)	t
การใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน การสอนปกติ	30	185	4899	38025	3.14

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐5

$$t(\alpha.05, df = 29) = 1.699$$

จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่า คะแนนความพึงพอใจในการเรียน โดยใช้กิจกรรม
ห้องสมุดในการสอน และวิธีการสอนปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐5 นั่นคือ
นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนสูงกว่า
วิธีการเรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติ ซึ่งมีลำดับชั้น
และผลจากการทดลองดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมห้องสมุดกับการสอนปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน สูงกว่า
นักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน

2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการสอนและบันทึกการสอน (วิธีสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน)
ที่ผู้วิจัยและครูผู้สอนร่วมกันสร้างขึ้น โดยศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย (ท 305) ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 และขั้นตอนการสอนโดยใช้ห้องสมุดร่วมกัน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 305) ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
จำนวน 40 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น 0.872

2 3 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น 0.872

3 การดำเนินการทดลอง

3 1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีจำนวนนักเรียน กลุ่มละ 30 คน

3 2 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนต่อการสอน ปกติ โดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความพึงพอใจในการเรียนต่อ วิธีสอนปกติ

3 3 ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มก่อนการเรียน ด้วยแบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 305) เพื่อวัดความรู้พื้นฐานในเนื้อหาที่จะเรียน

3 4 ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด ในการสอน และกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีสอนปกติ แต่ใช้เนื้อหาขอบเขตเดียวกัน และใช้เวลา ในการสอนเท่ากัน

3 5 ทำการทดสอบหลังการเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการสอนตามเวลาที่กำหนด โดยใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุด เดิม

3 6 ให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนต่อการสอน โดยใช้กิจกรรมห้องสมุด โดยใช้แบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียนชุด เดิม

3 7 ทำการทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุด เดิมมาให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำอีกครั้งหนึ่ง

3 8 ตรวจสอบผลจากข้อทดสอบ และแบบสอบถาม นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดย วิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 ทาคาสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความแปรปรวนของคะแนน
- 2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม (Analysis of Covariance)

- 3 เปรียบเทียบคะแนนความคงทนในการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test

- 4 เปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจในการเรียนโดยการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

- 1 นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05
- 2 นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนมีความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามปกติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05
- 3 นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนสูงกว่าวิธีการเรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

อภิปรายผล

- 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชิด ทองรัตน์ (ประชิด ทองรัตน์ 2525 : 48) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้ห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติ ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้ห้องสมุดในการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณี หมีทอง (พรรณี หมีทอง 2528 : 49) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนและความพึงพอใจในการเรียนรัฐาสุศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้ห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติ ปรากฏว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้ห้องสมุดในการสอน สูงกว่าของนักเรียนที่เรียนปกติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยในต่างประเทศของ แฮสติ้ง และ แทนนอร์ (Hasting and Tanner. 1963 : 401 - 405) เบ็คเกอร์ (Becker. 1970 . 2411A) เจย์ (Jay. 1970 : 2413A) และ เฮล (Hale. 1971 : 75) ซึ่งได้ทดลองใช้ห้องสมุดประกอบการสอน พบว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้ห้องสมุดในการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้ห้องสมุดหรือใช้บ้างเป็นครั้งคราว

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้สรุปได้ว่าการใช้ห้องสมุดในการสอนมีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

- 1 การเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด เป็นวิธีการเรียนที่มีการสร้างความสนใจ โดยใช้กิจกรรมประกอบการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวตั้งใจเรียน
- 2 การเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด ทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และจดจำบทเรียนได้ดี
- 3 การเรียนเป็นกลุ่มในบางครั้ง ทำให้นักเรียนมีโอกาสดูถามแสดงความคิดเห็นระหว่างกันและกัน จึงส่งผลต่อความเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น
- 4 การสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด ทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงอิริยาบถอยู่ตลอดเวลา จึงมีผลให้บรรยากาศในการเรียนมีชีวิตชีวา นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย

2 ความคงทนในการเรียนรู้

การศึกษาเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ผลจากการทดลองพบว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด และการสอนปกติ ไม่มีผลทำให้คะแนนความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประชิด ทองรัตน์ และ พรรณี หมีทอง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า

1 โดยลักษณะวิชาแล้ว ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะมีความติดทนก็ต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำ และเมื่อมาประกอบเข้ากับวิธีสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในกลุ่มทดลอง ซึ่งต้องอาศัยห้องสมุดเป็นสำคัญ จึงมีผลต่อความจำของนักเรียน เพราะในช่วงเวลาที่ทดลองความคงทนในการเรียนรู้ เกิดมีน้ำท่วมโรงเรียน จนต้องหยุดการเรียนการสอน และเมื่อเปิดเรียนต่อมาก็ต้องฝึกซ้อม เพลงเชียร์ เพื่อการแข่งขันกีฬาของจังหวัด โอกาสที่ได้กลุ่มทดลองจะได้เพิ่มพูนความรู้ จึงไม่มี ทำให้ผลการทดลองอาจคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง

2 ความไม่เคยชินของนักเรียนในกลุ่มทดลอง เพราะกลุ่มทดลองใช้การสอนแบบใหม่ เด็กจึงต้องปรับสภาวะในการเรียนของตนเองอย่างมาก จากการเรียนที่มีครูป้อนความรู้ให้มาสู่สภาพที่ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้แนะนำ ถึงแม้เด็กจะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ดี แต่ในเรื่องการจำ อาจจะต้องอาศัยเวลาหรือหาแนวทางในการปรับตัวบ้าง

3 อาจจะเป็นไปได้ที่เนื้อหาของบทเรียนตอนนี้อยู่ตรงกับความสนใจของเด็กวัยนี้ อยู่แล้ว เพราะตามหลักจิตวิทยาแล้ว เด็กวัยนี้ จะสนใจเรื่องการสร้างครอบครัว การสร้างอนาคต และการปกครองตนเอง (สุโท เจริญสุข 2516 : 612) จึงมีผลต่อความจำของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม คือ ทั้ง 2 กลุ่มจำได้พอ ๆ กัน ไม่ว่าจะสอนโดยวิธีใด ความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจึงไม่แตกต่างกัน

3 ความพึงพอใจในการเรียน

จากการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียน ปรากฏว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนสูงกว่าวิธีเรียนโดยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

พรรณี หมีทอง (พรรณี หมีทอง 2526 52) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการเรียนวิชาสุขศึกษา โดยใช้ห้องสมุดในการสอนกับการสอนปกติ พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ห้องสมุดในการสอนมีความพึงพอใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนปกติ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ

- 1 การเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด เป็นวิธีการสอนแบบใหม่ที่แตกต่างกันไปจากวิธีสอนแบบปกติ ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ไปจากเดิม นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน มีความเพลิดเพลินและได้ผ่อนคลายความตึงเครียด
- 2 การเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนตลอดเวลา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถที่มีอยู่ และสามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กได้
- 3 การเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด เป็นการสนองความต้องการทางสังคมของนักเรียน เพราะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม ฝึกความรับผิดชอบในการทำงาน และการทำงานร่วมกับคนอื่น
- 4 การเรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดมีการเสริมแรงอยู่ตลอดเวลา เช่น การชมเชย เมื่อทำคะแนนได้ดี การได้ทราบผลการเรียน การทำงานในทันทีที่เรียนจบตอน ทำให้นักเรียนพอใจ
- 5 ได้สนองความใคร่รู้ใคร่เห็นของนักเรียนได้เต็มที่ เพราะมีกิจกรรมในหลายรูปแบบให้เด็กได้ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

- 1 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน
 - 1 1 ควรหาความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและวัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนให้เข้าใจถ่องแท้
 - 1 2 จัดสรรเงินให้สามารถจัดซื้อวัสดุการศึกษาเพื่อนำมาให้บริการให้เพียงพอ

1 3 ส่งเสริมหรือกำหนดนโยบายให้ครูได้รู้จักใช้ห้องสมุดเป็นอุปกรณ์การสอน

1 4 ควรสนับสนุนและหาทางส่งเสริมเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบรรณารักษ์โดยเปิดโอกาสให้ได้ศึกษาเพิ่มเติม ดูงาน เข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานห้องสมุด
อยู่เสมอ

1 5 ให้บรรณารักษ์เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการพิจารณาหลักสูตร

1 6 เปิดโอกาสให้บรรณารักษ์ จัดอบรมหรือสอนการใช้ห้องสมุดที่ถูกต้องแก่ครูและนักเรียน

2 ข้อเสนอแนะต่อครูผู้สอน

2 1 ทำการสอนโดยใช้วิธี ใช้กิจกรรมห้องสมุดประกอบการสอนและร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุด

2 2 สนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนให้มากที่สุด

3 ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

3 1 จัดหาวัสดุการศึกษาทุกชนิดที่สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอน
อยู่ในโรงเรียน เข้าห้องสมุด และจัดระบบบริการอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่แก่นักเรียนและครู

3 2 ควรทำงานร่วมกับครูในการเลือกและการใช้วัสดุประกอบการสอน และรวมวางแผนกับครูเป็นรายบุคคลเพื่อจัดบริการห้องสมุดในรูปต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน

3 3 ควรหาความรู้และทำความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการของเด็ก เพื่อที่จะได้นำความรู้ความเข้าใจนั้น ๆ ไปใช้ในการจัดบริการวัสดุห้องสมุดแก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3 4 ควรติดตามข่าวความก้าวหน้าในการจัดบริการของห้องสมุดจากเอกสารต่าง ๆ
อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงกิจการของห้องสมุดให้ดียิ่งขึ้น

4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

4 1 การวิจัยครั้งต่อไป ควรจะได้ใช้เนื้อหาทดลองหลาย ๆ เรื่อง หลาย ๆ
รูปแบบ รวมทั้งใช้เวลาในการทดลองให้มากขึ้น เพื่อผลการวิจัยจะได้เชื่อมั่นได้ยิ่งขึ้น

4 2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน และการสอนปกติ ในวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อหาความเชื่อมั่นจากการใช้ห้องสมุดในการสอน ในวิชาทักษะ

4 3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนปกติ

4 4 ควรศึกษาทัศนคติหรือความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุด

បទបញ្ជា

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์ จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523 278 หน้า

กอ สวัสดิ์พานิชย์ ศิลปะศึกษากับการพัฒนาประเทศ" ใน เอกสารประกอบการสอนวิชา
ศิลปะศึกษาชั้นมัธยม หน้า 5 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2513

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา
ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน 2515 105 หน้า

จุฬามาศ สุวรรณไครธ "การใช้ห้องสมุดในการสอน" สามัญศึกษา 13(11) 43 - 46
พฤศจิกายน 2519

_____ "การใช้ห้องสมุดและการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการสอนวิชาภาษาไทย" สามัญศึกษา
13(8) 13 - 17 มิถุนายน 2519

จุไรรัตน์ หัมมพงษ์สถาพร การติดตามผลการนิเทศการศึกษาสายวิชาภาษาไทยในโรงเรียน
มัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ อ บ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516 220 หน้า อัดสำเนา

เฉลิมศรี เจตระการ การใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษาโครงการทดลองหลักสูตร
พุทธศักราช 2521 ปรินญาณีพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,
108 หน้า อัดสำเนา

ชวาล แพรัตกุล เทคนิคการวัดผล ไทยวัฒนาพานิช 2518, 434 หน้า

เชิดศักดิ์ ไชวาลินธ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520 135 หน้า

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ บันทึกการค้นคว้าภาษาไทย กรุงเทพฯการพิมพ์ 2515 72 หน้า

ทรงศนียา กัลยาณมิตร "ห้องสมุดโรงเรียน ครูบรรณารักษ์ และการปฏิรูปการศึกษา"
ครูศาสตร์ 4 46 สิงหาคม - ตุลาคม 2517

บรรจง นิवासบุตร การใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดประกอบการสอนในชั้นมัธยมศึกษา
วิทยานิพนธ์ อ ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508 239 หน้า ถ่ายเอกสาร

- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ "โครงการสร้างวิชาภาษาไทยในหลักสูตรใหม่" มิตรครู 18(24) 2519
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ม ด ภาษาไทย-วิชาที่ถูกถ่ม พิมพ์ครั้งที่ 3 บรรณกิจ 2523
114 หน้า
- ประชิด ทองรัตน์ ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชา
สังคมศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม 2) โดยการใช้ห้องสมุดในการสอนกับการสอน
ปกติ ปริญญาณิพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 105 หน้า
อัสสำเนา
- ประสาธ อิศรปรีดา จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม 2522 249 หน้า
- พรณี ทมิทอง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนและความพึงพอใจ
ในการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้ห้องสมุดในการสอน
กับการสอนตามปกติ ปริญญาณิพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2526 122 หน้า
- พวา พันธุ์เมฆา ห้องสมุดโรงเรียน ทฤษฎี และปฏิบัติ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525 232 หน้า
- พันธุ์ทิพา เมฆบุรณ การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
วิทยานิพนธ์ ค ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514 150 หน้า อัสสำเนา
- พันธุ์ทิพา ทลายเลิศบุญ การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนและการสอนภาษาไทยระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค ม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2519, 109 หน้า อัสสำเนา
- มาลี อนุตก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในปี พ ศ 2518 - 2518 วิทยานิพนธ์ ค ม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 145 หน้า อัสสำเนา

ยงยุทธ ศรีสุขใจ "ห้องสมุดโรงเรียน ศูนย์ประสบการณ์ และห้องปฏิบัติการแห่งการเรียนรู้" ใน

สถาปัตยกรรมศาสตร์ 1 - 7 สิงหาคม 2523 หน้า 26 - 38

วิทยาลัยครูนครราชสีมา 2523

รองรัตน์ อิศรางกูร และ เทือก กุสุมา ณ อยุธยา ดาราศาสตร์และการศึกษาด้านดาราศาสตร์

วิชาภาษาไทย ตอน 1 วิธีสอนภาษาไทย โรงพิมพ์คุรุสภา 2505 198 หน้า

รวิวรรธ ภูมิชัย บทสรุปและแนวทางการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525 160 หน้า

รัฐจวน อินทรกาแหง คุณ และ นวลจันทร์ รัตนกร ห้องสมุดโรงเรียน พิมพ์ครั้งที่ 3

มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2524 175 หน้า

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช

2522, 266 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3

เรือนอักษรการพิมพ์ 2524, 153 หน้า

วิภา สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา การใช้ประโยชน์ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต วิทยานิพนธ์ ค ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516

92 หน้า อัดสำเนา

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ คู่มือการเขียนข้อทดสอบวิชาภาษาไทย เอกสารชุด

พัฒนาการสร้างข้อทดสอบ เล่มที่ 3 โรงพิมพ์การศาสนา 2520 72 หน้า

แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 2522 1 เล่ม

(หน้าไม่ติดต่อกัน)

สมจิต พรหมเทพ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิด และความสามารถในการใช้

ห้องสมุดของนักเรียนโรงเรียนปทุมคงคา นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี ซึ่งอยู่ในโครงการส่งเสริม

การอ่านและสอนการใช้ห้องสมุด วิทยานิพนธ์ กค ม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2515, 77 หน้า อัดสำเนา

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์ทรัพย์ วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา

ไทยวัฒนาพานิช 2522 277 หน้า

สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาในห้องเรียน โอเดียนสโตร์ 2521

186 หน้า

สุชาดา สุวรรณพานิช การศึกษาเรื่องทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางโรงเรียน

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการใช้ห้องสมุดโรงเรียน ปีการศึกษา 2507 วิทยานิพนธ์

ค บ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2507 51 หน้า พิมพ์ดีด

สุโท เจริญสุข หลักจิตวิทยาและพัฒนาการมนุษย์ แพรพิทยา 2515 815 หน้า

เสาวนิต ฉากานันต์ "การสอนโดยวิธีศึกษาค้นคว้า" จันทร์เกษม 146 3 - 9

มกราคม - กุมภาพันธ์ 2522

อนันต์ ศรีโสภณ สถิติเบื้องต้น ไทยวัฒนาพานิช 2521 386 หน้า

อารีย์ เจริญพจน์ เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การเรียน

แบบศูนย์การเรียน กับการสอนตามปกติ ปรินญาณีพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2521, 67 หน้า อัดสำเนา

เอนกกุล กริแสง จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก 2520,

267 หน้า

Anderson, Lester W. and Lawren V. VanDuke. Secondary School Administration. Boston, Houghton, Mifflin, 1963. 593 p.

Becker, Dale Engene "Social Studies Achievement of Pupils in Schools with Libraries and Schools without Libraries," Dissertation Abstracts. 31 2411A, November, 1970.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd. ed., New York, Harper, 1971. 752 p.

Douglass, Mary Peacock. "The Library in the Modern Primary Schools," in The Primary School Library and Its Services. p. 13 - 15, Paris, UNESCO, 1961.

Fan, Chung-Teh. Item Analysis Table. New Jersey, Education Testing Service, 1952. 32 p.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 3rd. ed., New York, McGraw-Hill, 1971. 492 p.
- Hale, Irine W. "The Influence of Library Service upon the Academic Achievement of Twelfth Grade Students at Grestwood Senior High School, Chesapeake, Virginia," Educational Resources Information Center. 6 · 75, August, 1971.
- Harper, William Rainey. The Trend in Higher Education Chicago, University of Chicago Press, 1965. 134 p.
- Hastings, Dorothy M.H. and Daniel Tanner. "The Influence of Library Work in Improving English Language Skill at the High School Level," The Journal of Experimental Education. 31 . 401 - 405, Summer, 1963.
- Jay, Hilda Lease. "Increasing the Use of Secondary School Libraries as a Teaching Tool," Dissertation Abstracts. 31 : 2413A, November, 1970.
- Mullen, Benet Curtis. "A Survey of Problem, Practice and Conditions Affecting the Use of the Library in Instruction in North Central Association School in Missouri," Dissertation Abstracts. 28 : 400A, August, 1967.
- Reader, Ward G. A First Course in Education. 4th. ed., New York, Macmillan Company, 1958. 644 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 7 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากง่ายมาตรฐาน (Δ)
 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย (ท ๑๐๕) เรื่อง พุทธเจ้าผู้ประเสริฐ
 ตอนหลายแก้วและแต่งงานกับนางสีม

ข้อที่	P	r	Δ	ข้อที่	P	r	Δ
1.	.46	.36	13.4	21.	.66	.52	11.4
2.	.50	.20	13.0	22.	.77	.32	10.1
3.	.42	.21	13.8	23.	.80	.24	9.6
4.	.43	.49	13.7	24.	.67	.31	11.3
5.	.71	.43	10.7	25.	.59	.45	12.1
6.	.62	.30	11.7	26.	.55	.67	12.5
7.	.58	.21	12.2	27.	.50	.44	13.0
8.	.65	.35	11.5	28.	.74	.50	10.4
9.	.70	.24	10.9	29.	.31	.58	15.0
10.	.67	.31	11.3	30.	.50	.20	13.0
11.	.61	.42	11.9	31.	.64	.55	11.6
12.	.66	.22	11.3	32.	.79	.40	9.7
13.	.56	.32	12.4	33.	.52	.24	12.8
14.	.44	.25	13.6	34.	.79	.50	9.7
15.	.79	.40	9.7	35.	.66	.52	11.4
16.	.42	.21	13.8	36.	.48	.40	13.2
17.	.52	.32	12.8	37.	.68	.28	11.1
18.	.50	.28	13.0	38.	.29	.33	15.2
19.	.80	.24	9.6	39.	.72	.20	10.6
20.	.78	.43	9.9	40.	.79	.28	9.8

ค่าความยากง่าย (P) 29 ถึง 80 ค่า P เฉลี่ย = 60

ค่าอำนาจจำแนก (r) 20 ถึง 68 ค่า r เฉลี่ย = 35

ค่าความยากมาตรฐาน (Δ) 9.6 ถึง 15.0 ค่า Δ เฉลี่ย = 11.83

ตาราง ๐ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย (ท ๓๐๕) ระหว่างการทดสอบ

ก่อนการเรียน หลังการเรียน และหลังการเรียนผู้วิจัยสองสัปดาห์ของกลุ่มทดลอง

เลขที่	ก่อน การเรียน	หลัง การเรียน	หลังการเรียน สองสัปดาห์	เลขที่	ก่อน การเรียน	หลัง การเรียน	หลังการเรียน สองสัปดาห์
1.	27	30	27	16.	16	27	28
2.	21	28	31	17	14	25	28
3.	17	34	35	18.	19	32	36
4.	26	31	31	19.	13	27	28
5.	16	32	32	20.	23	34	33
6.	21	27	28	21.	18	28	27
7.	13	26	26	22.	17	32	31
8.	14	25	24	23.	24	33	31
9.	26	33	34	24.	22	32	29
10.	18	25	25	25.	25	32	30
11.	23	28	29	26.	19	33	31
12.	17	29	30	27.	25	33	34
13.	18	27	28	28.	18	28	30
14.	16	29	31	29.	11	28	30
15.	17	32	32	30.	21	30	32

ตาราง ๑ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท ๑๐๕) ระหว่างการทดสอบก่อน

การเรียน หลังการเรียน และหลังการเรียนแล้วสองสัปดาห์ของกลุ่มควบคุม

เลขที่	ก่อน การเรียน	หลัง การเรียน	หลังการเรียน สองสัปดาห์	เลขที่	ก่อน การเรียน	หลัง การเรียน	หลังการเรียน สองสัปดาห์
1.	21	34	33	16.	17	32	27
2.	25	35	33	17.	17	32	35
3.	19	28	35	18.	17	28	28
4.	14	30	35	19.	15	31	30
5.	17	33	29	20.	19	34	33
6.	16	33	31	21.	25	31	31
7.	20	36	33	22.	14	33	29
8.	27	30	33	23.	22	32	35
9.	19	33	34	24.	14	21	22
10.	23	31	32	25.	17	31	32
11.	21	36	33	26.	12	31	33
12.	17	26	27	27.	18	30	29
13.	10	30	28	28.	21	36	36
14.	20	29	27	39.	14	34	31
15.	19	31	32	30.	13	26	22

ตาราง 10 ค่าอำนาจจํานน (t) เป็นรายข้อของแบบสอบตามความพึงพอใจ

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1.	3.91	.36	2.04	.59	9.23
2.	3.87	.48	1.70	.58	10.10
3.	3.87	.66	2.35	.27	5.72
4.	3.91	.36	1.78	.45	11.38
5.	3.65	1.05	1.91	.64	6.40
6.	4.04	1.13	2.43	1.16	5.09
7.	3.74	.57	2.39	.89	5.37
8.	4.22	.18	3.04	1.22	4.76
9.	3.70	.77	1.17	.15	12.63
10.	3.57	1.17	1.17	.60	8.66
11.	3.13	1.21	1.52	.53	5.84
12.	3.52	.90	1.70	1.13	6.15
13.	3.70	.86	2.35	.96	4.79
14.	3.35	1.24	1.48	.35	7.11
15.	3.57	1.35	1.30	.31	8.42

3

ภาคผนวก ข

- 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

/

1

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาภาษาไทย (ท 305) เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน หลายแก้วแต่งงานกับนางทิ-

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีคำถาม จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลาทำ 40 นาที
2. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบคำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวจาก 5 ตัวเลือก คือ ก ข ค ง และ จ
3. ในการตอบเมื่อเลือกคำตอบได้แล้วให้ตอบลงในกระดาษคำตอบ โดยเขียนเครื่องหมายกากบาท (x) ลงในช่องสี่เหลี่ยมใต้ตัวอักษรกากับคำตอบที่นักเรียนเลือกให้ตรงกับข้อคำถาม

ตัวอย่าง

(๐) สรรพนามใดใช้แทน "เธอ" ได้

- ก. เรา
ข. เขา
ค. ทาน
ง. ฉัน
จ. ข้าพเจ้า

ถ้านักเรียนเห็นว่าข้อ ข ถูก และเลือกข้อนี้ ให้ทำดังนี้

ก	ข	ค	ง	จ
	X			

แต่ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีดเส้นทับ (—) คำตอบเดิมที่นักเรียนเลือกแล้วจึงขีดตอบใหม่ เช่น นักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ข เป็นข้อ ค ให้ทำดังนี้

ก	ข	ค	ง	จ
	X	X		

- 4 ถ้านักเรียนพบว่าข้อใดยากให้เว้นไว้และทำข้อถัดไปเสียก่อน แล้วค่อยย้อนมาทำข้อที่เว้น
- 5 ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบฉบับนี้เป็นอันขาด
- 6 ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ชั้น และเลขที่ ลงในกระดาษคำตอบก่อนลงมือสอบ
- 7 นักเรียนต้องส่งแบบทดสอบพร้อมกับกระดาษคำตอบ

1. กริคนใดไม่มีส่วนในการแต่งบทเสภา เรื่อง
ขุนช้างขุนแผน

ก. รัชกาลที่ 1

ข. รัชกาลที่ 2

ค. รัชกาลที่ 3

ง. ชุนทรภู่

จ. ครูแจ้ง

2. เรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นนิทานพื้นเมืองของ
จังหวัดใด

ก. กาญจนบุรี

ข. สุพรรณบุรี

ค. ปราจีนบุรี

ง. อุทัยธานี

จ. พิษณุโลก

3. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงาน
กับนางพิม ใครเป็นตัวละครที่เด่นที่สุด

ก. บรรยายไวยากร

ข. พรรณนาไวยากร

ค. เทศนาไวยากร

ง. สาธกไวยากร

จ. อุปมาไวยากร

4. ข้อใด เป็นลักษณะบังคับของกลอน เสภา

ก. คำ - ลหุ

ข. เอก - โท

ค. คานา - คณะ

ง. คณะ - สัมผัส

จ. คำเป็น - คำตาย

5. เรื่อง ขุนช้างขุนแผน สะท้อนภาพชีวิตคน
กลุ่มใดมากที่สุด

ก. ขาววัง

ข. ขาวบ้าน

ค. ขาวไร่

ง. ขาวนา

จ. ข้าราชการ

6. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงาน
กับนางพิม มีลักษณะเด่นที่สุดในข้อใด

ก. กระบวนกลอนไพเราะ

ข. มีคติเตือนใจมากที่สุด

ค. คำพูดตัวละครคมคาย

ง. เนื้อเรื่องตื่นเต้นเร้าใจ

จ. แสดงภาพชีวิตได้ชัดเจน

7 เครื่องดนตรีชนิดใดที่ใช้ประกอบในการ
ขับ เสาภาในยุคต้น

- ก ลึง
- ข ปี่พาทย์
- ค กลอง
- ง โหม่ง
- จ กรับ

8 บุคคลคู่ใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากที่สุด

- ก ทองประศรี - ขุนช้าง
- ข ศรีประจัน - ขุนแผน
- ค พลายแก้ว - เทพทอง
- ง พิมพิลาไล - ลาวทอง
- จ วันทอง - พลายงาม

9 เมื่อตื่นนอนตอนเช้าล้างหน้าแล้วผู้ใหญ่
สมัยก่อนจะทาอะไรเป็นอันดับแรก

- ก กันข้าว
- ข สูดยา
- ค นัตกุ่มยา
- ง กินหมาก
- จ เอาขี้ผึ้งสีปาก

10 การเสกขี้ผึ้งสีปากในสมัยก่อนมีความ
มุ่งหมายตามข้อใด

- ก เพื่อให้รูปปากสวย
- ข เพื่อให้ริมฝีปากนุ่ม
- ค เพื่อให้ลมหายใจหอม
- ง ป้องกันการเป็นแผลที่ริมฝีปาก
- จ เพื่อให้คาพูดเป็นที่นิยม เชื่อถือ

11 "เมื่อเป็นโทษทานไกรธให้ฉาฉว"

"ทาน" จากข้อความนี้ หมายถึง คนลักษณะ
เช่นใด

- ก ผู้มีอายุ
- ข ผู้มีเงิน
- ค ผู้มีพระคุณ
- จ ผู้มีบรรดาศักดิ์

12 ข้อความต่อไปนี้ แยกเป็นประโยคย่อย

ได้ก็ประโยค "ถึงยากจนอย่างไรก็ไม่วา
ดพร้าขัดหลังมาจะยกให้"

- ก 2 ประโยค
- ข 3 ประโยค
- ค 4 ประโยค
- ง 5 ประโยค
- จ 6 ประโยค

13 ลูกเขยที่ดีในเรื่องขุนช้างขุนแผนมีคุณสมบัติ

ตรงกับข้อใด

ก มีที่ด้นหากินมาก

ข มีข้าชวงใช้หลายคน

ค เป็นทหารกล้า

ง อ่อนน้อมถ่อมตน

จ ขยันทามาหากิน

14 ข้อใด เป็นลักษณะการแต่งกายของคนไทยสมัยก่อน

ก หญิงใช้ผ้าถุง ชายสวมกางเกง
ไม่สวมเสื้อ

ข หญิงชายใช้ผ้าถุง และสวมเสื้อ

ค หญิงใช้ผ้าถุงสไบ ชายใช้กางเกง
ไม่สวมเสื้อ

ง หญิงชายใช้ผ้าถุง หญิงหมผ้า ชาย
สวมเสื้อ

จ หญิงใช้ผ้าถุงสไบ ชายใช้ผ้าถุง
ไม่สวมเสื้อ

15 ข้อความใด หมายถึง การขอลูกสาว

ก จะขอพันธุ์พิภพแห่งดวงน้ำ เต้า
ที่ขอเจ้าไปปลูกในไรข้าว

ข ทั้งอดีตขัดสนจนเงินตรา
จะมาขอออกแก้วให้ชายใช้

ค จะตกแดงให้ปันเสียพันตา
ตัวเราก็ชราหมักเจ็บไข้

ง จะแต่งงานอหิหมพิลาไล
กาหนดนับวันได้อยาไหลหลง

จ เดี่ยวนี้พลายแก้วผู้แว่วไว
ขอแม่พิมพ์ได้แต่งงานกัน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ

16 - 18

ข้าจะให้ลูกข้าสิบห้าชั่ง

ขันหมากมั่งน้อยมากไม่จุจี้

ผ้าไหว้สาขบหนึ่งก็พอดี

หอมี่ห้าห้องฝากกระดาน

เดือนสิบสองวันเสาร์ขึ้นเก้าค่ำ

กาหนดจะทาให้คิดอ่าน

16 มีค่าประสมอยู่กี่คำ

ก 1 คำ

ข 2 คำ

ค 3 คำ

ง 4 คำ

จ 5 คำ

17 ข้อใดที่ไม่ใช่สินสอดทองหมั้น

- ก เงิน
- ข ทอง
- ค เรือนหอ
- ง ผ้าไหม
- จ ชันหมาก

18 เดือนสิบสองวันเสาร์ขึ้นเก้าคา

เป็นวันทาอะไร

- ก สุขขอ
- ข หมั้น
- ค แต่งงาน
- ง สงดาว
- จ ปลุกเรื้อนหอ

19 "ชันหมาก" มีความสำคัญอย่างไร

- ก เป็นของของคู่บ่าวสาว
- ข เป็นของให้เจ้าสาว
- ค ใช้รับรองแขกฝ่ายเจ้าสาว
- ง ใช้ไหว้ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาว
- จ ใช้เป็นคางคกของเจ้าสาว

20 ชันหมากเอกเลือกเอาที่รูปสวย

หญิงกหมพวยจับผิวหน้า

รูปสวย หมายถึงอะไร

- ก ชันหมากสวย
- ข ชันที่ใส่หมากสวย
- ค คนที่ถือชันหมากสวย
- ง เสื้อผ้าของคนถือชันหมากสวย
- จ ขบวนชันหมากสวย

21 "กูเอาไม้งามไลแหวง เกลียดน้ำหน้าตาขง

อยู่ทุกวัน ผู้พูดข้อความนี้มีความรู้สึกอย่างไร

- ก รัก
- ข เ็นดู
- ค สงสาร
- ง อาฆาต
- จ เกลียดขิง

แรงคิดถึงด้ว เกิด เราทำน

สีกายายก็คลายลงครั้นครั้น

มันก็แกลงด้วยกันแล้วสีกา

22 จากข้อความนี้ สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก คนทุกคนมักคิดถึงตัวเอง
- ข คนทุกคนต้องแก่กันทั้งนั้น
- ค นางทองประศรีแก่มากแล้ว
- ง สมภารก็แก่มาก
- จ สังขารเป็นของไม่เที่ยง

23 คาใดไม่ใช้ศัพท์สำหรับพระสงฆ์

- ก จังหัน
- ข บริหาร
- ค อาพาธ
- ง ประเคน
- จ อาศรม

24 ข้อใดคือลักษณะของ "บอกแขก"

- ก เชิญเพื่อนบ้านมา เป็นเพื่อนเจ้าบ่าว
- ข ขอแรงเพื่อนบ้านมาช่วยกันทำงาน
- ค เชิญเพื่อนบ้านมางานแต่งงาน
- ง ขอแรงเพื่อนบ้านมาส่งตัวเจ้าสาว
- จ เชิญเพื่อนบ้านมา เป็นเพื่อนนอนหอ

25 ข้อความใดที่แสดงถึงความสามัคคีของคนสมัยก่อนได้เด่นชัด

- ก ปรีกษาวาตูข้าจะขอวาน
คิดอ่านขอลูกศรีประจัน
- ข บอกแขกปลุก เรือน เพื่อนผู้ชาย
มายังบ้านทานยายศรีประจัน
- ค พร้อมกันทันใดก็ไคลคลา
ข้าถือสมุกหมากสากตะบัน
- ง เลี้ยงดูสับสนคนทำงาน
อ้อมแล้วไปบ้านด้วยทันใด
- จ กง เรือนพร้อมกันมีทันนาน
รับมายังบ้านศรีประจัน

26 ธรรมเนียมในการแต่งงานสมัยก่อนกับ

ปัจจุบัน แตกต่างกันข้อใด

- ก การสูขอ
- ข การจัดขันหมาก
- ค การรดน้ำ
- ง การส่งตัว
- จ การนอนหอ

27 ข้อใดเป็นความหมายของ "นอนหอ"

- ก เจ้าบาวนอนใน เรือนหอแต่ผู้เดียวก่อน
- ข เจ้าบาวนอนใน เรือนหอกับ เพื่อนเจ้าบ่าว
- ค เจ้าบาวรักษาстилแปดและนอนใน เรือนหอ
- ง เจ้าบ่าวและ เจ้าสาวรักษาстилแปด
และนอนใน เรือนหอ

จ ญาติผู้ใหญ่ที่เป็นคู่แต่งงานตัวอย่างนอนใน เรือนหอ

28 เหตุใดหลายแก้วจึงกล่าวกับขุนช้างว่า

"รู้ว่าเป็นเมียเองกูเกรงใจ
เอ็นดูเกิดจงให้เสียแก่เรา"

- ก นางพิม เคยเป็นภรรยาขุนช้าง
- ข นางพิม เคยเป็นคู่หมั้นของขุนช้าง
- ค นางพิมยังเป็นภรรยาขุนช้าง
- ง นางพิม เป็นที่หมายปองของขุนช้าง
- จ สมัยเด็กนางพิม เคยเล่น เป็นภรรยา
ขุนช้าง

29 ข้อใดเรียงลำดับถูกต้องตามกิจกรรมการ

แต่งงานสมัยก่อน

ก สุขข ทาฤกษ์ แต่งงาน สงตัว นอนหอ

ข สุขข ปลุกเรื่อนหอ ชัดน้ำมันต์ นอนหอ
สงตัว

ค สุขข ชัดน้ำมันต์ ปลุกเรื่อนหอ แต่งงาน
สงตัว

ง สุขข ทาฤกษ์ ปลุกเรื่อนหอ แต่งงาน
สงตัว

จ สุขข ปลุกเรื่อนหอ แต่งงาน
ชัดเจนน้ำมันต์ สงตัว

30 คากลาวในข้อใด ไม่เป็นความจริงเสมอไป

ก ถึงเงินทองเป็นของพ่อแม่ให้
ไม่รู้รักษาไว้ก็ฉิบหาย

ข อายุคนนั้นจะนานสักปานใด
มีหาไม่ว่าจะหาแต่ความดี

ค ผิดหลังสั่งสอนกันก่อนหนา
จะดีดากันมีหาดีไม

ง ไม่เที่ยงแท้แน่จริงสังขาร
หนอยหนึ่งก็จะพากันตายไป

จ สีกายายก็คลายคงครันครัน
มันก็แกลงด้วยกันแล้วสีกา

31 ข้อใดเป็นลักษณะของเรือกัญญา

ก เรือยาวที่มีหัวเรือแกะสลักเป็นรูปผู้หญิง

ข เรือยาวสำหรับให้ผู้หญิงพายหรือแจว

ค เรือยาวที่มีเครื่องบังแดดตลอดลำ

ง เรือยาวที่มีหลังคากลางลำ

จ เรือยาวสำหรับผู้หญิงนั่งเวลาเข้าพิธี
แต่งงาน

32 การที่เจ้าบ่าวเข้าหอหรือเจ้าสาว 3 วันนั้น

ท่านคิดว่าเพื่อฝึกอะไร

ก ความซื่อสัตย์

ข ความเพียร

ค ความอดทน

ง ความรับผิดชอบ

จ การเป็นผู้นำ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ

33 - 34

โอเจ้าคิมนี้มีนวลของแม่เอ๋ย

เจ้าไมเคยให้ชายเสนหา

ร้อยซึ่งจงฟังคามารดา

นี้คูเคยของเจ้ามาแตกอนแล้ว

33 ผู้หญิงในอุดมคติของไทยสมัยก่อนต้องมี
คุณสมบัติอย่างไร

- ก รูปร่างงาม
- ข ประณีต เก่ง
- ค รักนวลสงวนตัว
- ง เชื้อมโศกศาสนา
- จ มารยาทเรียบร้อย

34 "พี่ดูเคยของเจ้ามาแตกก่อนแล้ว จาก
ข้อความนี้ ผู้พูดมีทัศนคติอย่างไร

- ก เชื่อว่ามี "ชาติก่อน"
- ข เป็นผู้หยิ่งต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่
- ค ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนหวาน
- ง ผู้หญิงต้องเก็บความรักไว้ในใจ
- จ ผู้หญิงทุกคนต้องมีคู่ครอง

35 คำสอนของแม่ในข้อใดที่ไม่ค่อยสำคัญนัก
ในปัจจุบัน

- ก เข้านอกออกในให้ระวัง
- ข ลูกนั่งนอนบบแกสามี
- ค อย่าทิ้งทองจิ้งจาบประจานเงิน
- ง อย่าทอ เกินก่อนผิวไหมพนที่
- จ แม่เลี้ยงมาหวังว่าจะให้ดี

36 เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้ว
แต่งงานกับนางพิม เน้นเรื่องใดมากที่สุด

- ก การสั่งสอนลูกสาว
- ข การสร้างบ้าน
- ค การแต่งงาน
- ง การครองเรือน
- จ การต้อนรับแขก

37 ตามเหตุการณ์ใน เรื่องขุนช้างขุนแผน
ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
สรุปได้ว่า คนไทยสมัยนั้นมีนิสัยเด่นชัดที่สุดในข้อใด

- ก อุตสาหะ
- ข เสียสละ
- ค โอบอ้อมอารี
- ง เมตตากรุณา
- จ ซอสนุก

38 นักเขียนเห็นว่าข้อความในข้อใดไพเราะ
ที่สุด

- ก ไส้เต้าจึงเข้าแปลนพลัน
- ข พอพลบคาย่ำสงสุริยา
- ค อย่าทิ้งทองจิ้งจาบประจานเงิน
- ง คอยอยู่เถิดมารดาจะลาไป
- จ แดชุกชนตันป่าไปกวาเดือน

39 เสียงกรุกเจ้าพลายถูกจากเตียง

นางพิม เมียงแฝงแวมมารอยรอย

ชวาลาต้องหน้า เป็นนวลลอย

พอปะตาก็ชะม้อยละมุนลง

ถ้าอานกลอนบทนี้แล้วประทับใจ นางจะ

เกิดจากสาเหตุใด

ก กลาวถึงธรรมชาติของคนได้ชัดเจน

ข บรรยายได้เห็นภาพพจน์

ค มีสัมผัสในมากกว่ากลอนทั่ว ๆ ไป

ง ใช้คำสามัญเข้าใจง่าย

จ บทกลอนมีอุปมาอุปไมย

40 ชวาลา จากข้อ 39 แปลว่าอะไร

ก แสงสว่าง

ข แสงอาทิตย์

ค แสงจันทร์

ง แสงตะเกียง

จ แสงเทียน

แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

แบบสอบถามนี้ ในแต่ละข้อจะมีคำตอบให้นักเรียนเลือก 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ก่อนตอบคำถามโปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อให้ละเอียด แล้วพิจารณาวานักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็น หรือความรู้สึกของนักเรียนเองให้มากที่สุด โดยกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตัวเลือกนั้น ๆ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
นักเรียนมีความรู้สึกหรือความคิดเห็นอย่างไรในการเรียนวิชาภาษาไทย ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา 1 ตามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดี 2 รู้สึกสับสน ไม่รู้เรื่อง 3 วิธีเรียนแบบนี้ กระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้เรื่องที่เรียนให้มากกว่าที่กล่าวไว้ในบทเรียน 4 รู้สึกเบื่อ ไม่อยากเรียน 5 รู้สึกว้าวุ่นยากในการเรียนเป็นกันเอง 6 ไม่อยากออกความคิดเห็นใด ๆ ในขณะที่เรียน 7 มีโอกาสได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8 คิดว่ากิจกรรมที่ครูให้ทำในชั่วโมงภาษาไทย ไม่เหมาะสมกับ เรื่องที่เรียน					
9 มีความสนุกสนานในการเรียน					
10 นักเรียนไม่ชอบการเรียนภาษาไทยด้วย วิธีนี้					
11 วิธีเรียนแบบนี้ทำให้นักเรียน เกิดความ กระตือรือร้นที่จะเรียน					
12 ไม่อยากให้การเรียนวิชาอื่น ๆ ใช้วิธี แบบนี้					
13 ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ประกอบการเรียน					
14 การเรียนแบบนี้ช่วยให้จดจำบทเรียนได้ดี					
15 นักเรียนรู้สึกว่เกิดความ เคร่งเครียด ขณะที่เรียน					

ภาคผนวก ค

- 1 แผนการสอน**
- 2 บันทึกการสอน**

แผนการสอนโดยวิธีใช้ห้องสมุดในการสอน

วิชา ภาษาไทย (ท ๓๐๕)

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

จำนวน ๘ คาบ

คู่มือในการใช้แผนการสอนโดยวิธีใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน

แผนการสอนนี้ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้แผนการสอน คู่มือครู และคู่มือบรรณารักษ์

1 คำชี้แจงในการใช้แผนการสอนโดยวิธีใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน

1 1 การเตรียมตัวของครู

1 1 1 ติดต่อกับบรรณารักษ์เพื่อจะได้ทราบว่า มีวัสดุอุปกรณ์และกิจการอะไรบ้างที่จะใช้ในการสอนเรื่อง "ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม"

1 1 2 รวมือกับบรรณารักษ์ในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และจัดกิจกรรม

1 1 3 ศึกษาขั้นตอนในแผนการสอนโดยละเอียด และยึดคู่มือครูเป็นหลักในการ

ดำเนินการสอน

1 2 การเตรียมตัวของบรรณารักษ์

1 2 1 ศึกษาคู่มือครู และโครงการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียน และศึกษาเนื้อหาในบทเรียน เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม โดยละเอียด

1 2 2 จัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ และจัดกิจกรรมเพื่อการค้นคว้าของนักเรียนให้สอดคล้องกับโครงการสอนและบทเรียน

1 3 บทบาทของครู

1 3 1 ชี้แจงวิธีการเรียนการสอนโดยใช้ห้องสมุดให้นักเรียนเข้าใจ

1 3 2 บอกหัวข้อที่จะเรียนในคาบนั้น ๆ ให้นักเรียนได้ทราบ พร้อมทั้ง

อธิบายเนื้อหาอย่างย่อ ๆ

1 3 3 มอบหมายงานให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้า หรือร่วมกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้น

1 3 4 สังเกตการเรียน การค้นคว้า หรือการรวมกิจกรรมของนักเรียน

1 3 5 ให้ความช่วยเหลือในขณะที่นักเรียนค้นคว้า

1 4 บทบาทของบรรณารักษ์

1 4 1 จัดวัสดุอุปกรณ์พร้อมที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ หนังสือและ

เอกสารต่าง ๆ เป็นหนังสือสำรอง พร้อมทั้งจัดหาบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง

1 4 2 จัดกิจกรรมห้องสมุด ดังนี้

- จัดนิทรรศการ
- ฉายสไลด์
- แสดงแผนภูมิ แผนผังข้อบังคับปกครองส่วนท้องถิ่น และลำดับวงศ์สกุลของตัวละคร

ในเรื่องขุนช้างขุนแผน

- แสดงแผนที่สังเขปจังหวัดสุพรรณบุรี
- จัดรายการทายปัญหา
- จัดเกม

1 4 3 คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนในขณะที่ค้นคว้าในห้องสมุด

2 คู่มือครู

เป็นคู่มือสำหรับครูใช้ดำเนินการสอน โดยวิธีใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอนเรื่อง

"ขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เวลาเรียน 6 คาบ

ความคิดรวบยอดและหลักการ

1 กลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีมรดกที่มีกวีร่วมงานกันหลายคน แต่ที่สำคัญ คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

2 การขับเสภาเกิดขึ้นเนื่องจากการดัดแปลงการเล่นนิทานให้เป็นการขับกลอนลักษณะคำประพันธ์เหมือนกลอนสุภาพ

3 นางทองประศรีไปขอนางพิมให้หลายแก้วลูกชายของตน เมื่อพูดจากลงกันแล้ว ทั้ง 2 ฝ่ายก็จัดการแต่งงานตามประเพณี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- 1 นักเรียนสามารถบอกประวัติและผลงานของกวีที่มีส่วนในการแต่งเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน อย่างน้อย 1 ทาน
- 2 นักเรียนสามารถบอกประวัติความเป็นมา จุดมุ่งหมายในการแต่งเสภา และสิ่งที่ใช้ประกอบในการขับเสภาได้
- 3 เมื่อกำหนดบทกลอนมาให้ให้นักเรียนสามารถเขียนแผนผังของกลอนเสภา อธิบายถึงกฎข้อบังคับในการแต่งกลอนเสภา และวิจารณ์ได้ว่าบทกลอนนั้น ๆ ดีหรือไม่เพราะเหตุใด
- 4 นักเรียนสามารถอ่านทานองเสนาะและขับเสภาได้
- 5 เมื่อศึกษาเนื้อเรื่องจบ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องแปลความหมายของศัพท์ ยกคติธรรมที่แทรกอยู่ในเรื่องอธิบายถึงประเพณีและค่านิยมของไทยในสมัยนั้น และวิจารณ์อุปนิสัยตัวละครได้
- 6 นักเรียนสามารถแยกคำมูล คำประสม และสามารถยกคำประสมที่ขึ้นต้นด้วยคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อเรื่อง

นางทองประศรีพาตัวแม่ไปหานางศรีประจันเพื่อนเก่า เพื่อขอร้องลูกสาว คือ นางพิมให้กลับหลายแก้วลูกชายของตน นางศรีประจันไม่ขัดข้องเมื่อทราบข่าวหลายแก้วเป็นคนดี ทั้งสองฝ่ายตกลงเรื่องสินสอดทองหมั้นและกำหนดวันแต่งงาน หลังจากนั้นนางศรีประจันไปหาสมภารวัดแค เพื่อนิมนต์พระมาสวดมนต์ในวันแต่งงาน

เมื่อถึงกำหนดนัดหลายแก้วพาพวกไปปลุกเรื่อนหอที่บ้านเจ้าสาวก่อน รุ่งขึ้นนางทองประศรีจึงยกขันหมากมา ขุนช้างได้รับเชิญมาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าว ทั้ง ๆ ที่ขุนช้างก็รักและเสียตายนางพิม หลังพิธีแต่งงานหลายแก้วเข้าหอธอนางพิมอยู่ 3 วัน นางศรีประจันจึงพาเจ้าสาวมาส่งที่เรือนหอ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

- 1 ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว เพื่อสรุปให้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนต่อไป

- 2 ครูอธิบายวิธีการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมห้องสมุดให้นักเรียนเข้าใจ
- 3 แนะนำการใช้ห้องสมุดพอสังเขป เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงวิธีใช้ห้องสมุด
- 4 ครูบอกหัวข้อที่จะเรียน พร้อมทั้งอธิบายเนื้อหาอย่างย่อ ๆ เพื่อให้นักเรียนมีพื้น

ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนพอสมควร

- 5 ครูกำหนดหัวข้อที่นักเรียนจะต้องค้นคว้าอย่างละเอียดจากห้องสมุด
- 6 นักเรียนศึกษาค้นคว้าเรื่องที่ครูกำหนดได้จากวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมที่บรรณารักษ์

จัดไว้ในห้องสมุด

- 7 นักเรียนสรุปเรื่องที่ได้อ่านค้นคว้าให้เพื่อน ๆ ฟัง
- 8 ครูช่วยสรุปอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาตรงกัน

สื่อการเรียน

- 1 หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 3

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

- 2 หนังสืออ่านประกอบและเอกสารประกอบการค้นคว้าที่บรรณารักษ์จัดไว้ในห้องสมุด
- 3 นิทรรศการ 2 เรื่อง คือ
 - 3 1 พระราชประวัติและผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - 3 2 การจัดชั้นหมาก
- 4 สไลด์ พร้อมกับคำบรรยาย 4 เรื่อง คือ
 - 4 1 หมากพลู
 - 4 2 เรือนไทย
 - 4 3 พิธีแต่งงานในปัจจุบัน
 - 4 4 พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
- 5 แผนภูมิ 2 เรื่อง คือ
 - 5 1 แผนข้อบังคับของกลอนเสภา
 - 5 2 ลำดับวงศ์สกุลของตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน

๖ แผนที่สังเขปจังหวัดสุพรรณบุรี แสดงสถานที่ซึ่งกล่าวถึงในบทเสภาเรื่อง
ขุนช้างขุนแผน

7 เกม

7 1 การแข่งขันหาคำศัพท์ที่ใช้กับพระสงฆ์ โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 10 กลุ่ม
แต่ละกลุ่มจะให้คำแปลศัพท์สำหรับพระสงฆ์ที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป 3 คำ ให้นักเรียนหาคำศัพท์เหล่านั้น
จากพจนานุกรมในเวลาที่กำหนด โดยบอกหน้าหนังสือที่นักเรียนเปิดพบประกอบด้วย

7 2 การแข่งขันหาคำประสมจากบทกลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้ว
แต่งงานกับนางพิม

8 ฉลากปัญหา

๘ แถบบันทึกเสียง การอ่านทานองเสนาะชนิดต่าง ๆ

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากการรวมกิจกรรมต่าง ๆ และความสนใจในบทเรียน
- 2 สังเกตจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 3 จากรายงาน
- 4 จากการรวมสนทนาและตอบคำถาม
- 5 จากการตรวจผลงาน

3 คู่มือบรรณารักษ์

๓ 1 เตรียมหนังสือวารสารและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องขุนช้างขุนแผน
ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เพื่อการค้นคว้าของนักเรียนดังนี้

จันทร์จิรายุ รัชณี ม จ สิบสองกวี พิมพ์ครั้งที่ 2 แพร่พิทยา ม ป ป 670 หน้า

เจือ สดะเวทิน การประพันธ์และประวัติวรรณคดีไทยประโยคมัยยมศึกษาตอนปลาย

อักษรเจริญทัศน์ 2510 446 หน้า

คู่มือขุนช้างขุนแผน ตอน 1 - 2 สำหรับนักศึกษาวรรณคดีทั่วไป การช่างวุฒิศึกษา

2501 131 หน้า

- เจือ สตะเวทิน ตำรับวรรณคดี คลังวิทยา 2505 406 หน้า
- _____ วรรณคดีและประวัติวรรณคดีไทย ธนบุรีศึกษา 2502 312 หน้า
- ฉันท ขาวโละ นิราศขุนช้างขุนแผน ธนาการกรุงเทพ 2513 177 หน้า
- ชลธิรา กลัทธิอยู่ ขุนช้างขุนแผนเป็นนิทานพื้นบ้านสมัยอยุธยาจริงหรือ วิทยุศึกษา
43 - 48 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2517
- ชำนาญ รอดเหตุภัย และคนอื่น ๆ วรรณคดีและประวัติวรรณคดี โอเดียนสโตร์ 2522
472 หน้า
- คารณิ (นามแฝง) ประวัติวรรณคดีไทย 5 เรื่อง นิเทศการ 2520 351 หน้า
- คารงราชานุภาพ สมเด็จพระกระยา ตำนานเสภาขุนช้างขุนแผน องค์การคำคุณสุภา 2505,
76 หน้า
- ประจักษ์ ประภาพิทยากร "ความรุ่งเรืองของวรรณคดีไทย รัชกาลที่ 2" ชัยพฤกษ์
4 24 - 25 กุมภาพันธ์ 2511
- _____ "ความรู้บางอย่างในเสภาขุนช้างขุนแผน" วิทยาสาร 45 14 - 15 ธันวาคม
2513
- _____ ความรู้พื้นฐานทางวรรณคดีและวรรณกรรมเอกของไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน 2522 318 หน้า
- _____ คู่มือวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 องค์การคำคุณสุภา 2515, 178 หน้า
- _____ น่ายานุกรมขุนช้างขุนแผน ไทยวัฒนาพานิช 2508 328 หน้า
- _____ ประเพณีและไสยเวทย์ในขุนช้างขุนแผน โรงพิมพ์คุณสุภา 2525 309 หน้า
- _____ "พระเอกในวรรณคดีคลาสสิกของไทย" มิตรผล 24(1) 56 - 63 มีนาคม 2525
- _____ "เสภาขุนช้างขุนแผนในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้าน" จันทร์เกษม
80 116 - 137 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2511
- ประพัฒน์ ดริณรงค์ และ สงวน อ้นคง "ขุนช้างขุนแผน" ใน สารานุกรมวรรณคดี
หน้า 77 - 106 ก้าวหน้า 2505

ประยูร ทิศนาคะ ลัทธิธรรมนิยมประเพณีไทย สำนักงานหอสมุดกลาง 09 2513 384 หน้า

เปรมเสรี (นามแฝง) ขุนช้างขุนแผน (ร้อยแก้วฉบับสมบูรณ์) รวมสาส์น 2525 898 หน้า

เปลื้อง ณ นคร ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2498
572 หน้า

_____ ภาษาและวรรณคดี พิมพ์ครั้งที่ 2 บารุงสาส์น 2523, 530 หน้า

เปลื้อง ณ นคร และ กาญจนาคพันธ์ เลาเรื่องขุนช้างขุนแผน ไทยวัฒนาพานิช 2504
478 หน้า

พันธ์พิพา หลาบเลิศบุถุญ จริยศาสตร์ในขุนช้างขุนแผน การศึกษาเอกชน 5(2) 34 - 45
พฤศจิกายน 2522

พิงคะวัลดี (นามแฝง) "พฤติกรรมของขุนช้าง" ครูเชียงใหม่ 5(11) 12 - 16 สิงหาคม
2517

พุทธเลิศหล้านภาลัย พระบาทสมเด็จพระ และคนอื่น ๆ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน โรงพิมพ์
กุรุสภา 2493 992 หน้า

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 อักษรเจริญทัศน์ 2525 918 หน้า

วาสนา เกตุภาค "กินหมากจากวรรณคดี" มิตรครู 24(2) 54 - 58 มกราคม 2525

วิชาการ กรม หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผนประโยคมัธยมศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ 2517 142 หน้า

ศักดิ์ บั่นเพ่งเพชร คุณค่าเชิงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2517, 202 หน้า อัดสำเนา

คิดปากกร กรม เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนภาคปลาย พิมพ์ครั้งที่ 2 คลังวิทยา 2510 511 หน้า

ศุภร บุญนาค สมบัติกวี ขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 แพรพิทยา 2516 2 เล่ม

สนั่น ผิวนวน และ เลิศ อาติตย์ ขุนช้างขุนแผนฉบับร้อยแก้ว ประชาช่าง 2495 648 หน้า

สมชาย พุมละอาด "มานวันทอง" มิตรครู 13(24) 56 - 58 ธันวาคม 2517

เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ วรรณกรรมรัชกาลที่สอง มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2523 287 หน้า

_____ วรรณกรรมเอกของไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2517 266 หน้า

หอสมุดแห่งชาติ ขุนช้างขุนแผน คลังวิทยา 2508 3 เล่ม

อนุমানราชธน พระยา การศึกษาเรื่องประเพณีไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 ราชบัณฑิตยสถาน 2514

183 หน้า

_____ การศึกษาคือประเพณีไทย บรรณาการ 2517 340 หน้า

_____ ประเพณีปลูกเรือนแต่งงาน บรรณาการ 2512 428 หน้า

_____ ประเพณีเรื่องแต่งงานบ่าวสาวของไทย ราชบัณฑิตยสถาน 2501 222 หน้า

_____ ปลูกเรือนแต่งงาน สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย ม ป ป 323 หน้า

_____ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย คลังวิทยา 2518 492 หน้า

3 2 จัดกิจกรรมห้องสมุด

3 2 1 ฉายสไลด์พร้อมคำบรรยาย 4 เรื่อง ได้แก่

- หมากพลู 20 ภาพ 10 นาที
- พิธีแต่งงาน 21 ภาพ 15 นาที
- เรือนไทย 20 ภาพ 15 นาที
- พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม 40 ภาพ 20 นาที

3 2 2 จัดนิทรรศการ 2 เรื่อง ได้แก่

- พระราชประวัติและผลงานของรัชกาลที่ 2
- การจัดชั้นหมาก

3 2 3 แสดงแผนภูมิ 2 เรื่อง คือ

- แผนข้อบังคับของกลอนเสภา
- ลำดับวงศ์สกุลของตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน

3 2 4 แสดงแผนที่สังเขปจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งกล่าวถึงสถานที่ในบทเสภาเรื่อง

ขุนช้างขุนแผน

3 2 5 จัดเกม

- แบ่งนักเรียนออกเป็น 10 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะให้คำแปลศัพท์สำหรับพระสงฆ์ที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป 3 คำ แล้วให้นักเรียนหาศัพท์เหล่านั้นจากพจนานุกรมในเวลาที่จำกัด โดยบอกหน้าหนังสือที่นักเรียนเปิดพบประกอบด้วย

- แบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม ให้แข่งขันกันหาคาประสมที่ปรากฏในหนังสือ
แบบเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม ๓ ตั้งแต่หน้า ๓๔ - ๔๒

๓ ๒ ๖ จัดรายการทายปัญหา โดยในแต่ละชั่วโมง ครูจะเตรียมฉลากปัญหา
ไว้ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มตอบคำถามที่หยิบได้ โดยค้นคว้าหาคำตอบจากวัสดุห้องสมุดและกิจกรรม
ที่บรรณารักษ์เตรียมไว้ให้

บันทึกการสอน (วิธีใช้กิจกรรมห้องสมุดในการสอน)

วิชา ภาษาไทย (ท 305)

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วันที่ 16 สิงหาคม 2528

คาบที่ 1 เวลา 14.45 - 15.35 น. (50 นาที)

ความคิดรวบยอดและหลักการ

1. กวีที่มีส่วนในการประพันธ์บทเสภาขุนช้างขุนแผนที่สำคัญที่สุด คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
2. การขับเสภามีขึ้น เนื่องจากการดัดแปลงการเล่นทานโห่ได้สนุกสนานยิ่งขึ้น
3. แผนผังการประพันธ์กลอนเสภา เหมือนกับแผนผังกลอนสุภาพ
4. ความไพเราะของกลอนเสภาขึ้นอยู่กับการมีสัมผัส

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ

1. บอกเรื่องสำคัญเกี่ยวกับรัชกาลที่ 2 ได้ เช่น พระนามเดิม ปีที่ขึ้นครองราชย์ พระราชกรณียกิจที่สำคัญ วันที่สวรรคต และบอกชื่อกริยพนธ์ของพระองค์ได้อย่างน้อย 5 ชื่อ เรื่อง
2. เล่าถึงความเป็นมาของเสภา บอกจุดมุ่งหมายในการแต่ง และเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการขับเสภาได้
3. อธิบายแผนผังการแต่งกลอนเสภา พร้อมทั้งยกตัวอย่างได้
4. บอกได้ว่ากลอนเสภาที่ครูยกตัวอย่างมาให้ เพื่อหาไพเราะเพราะเหตุใด
5. แยกการขับเสภาออกจากการเล่นองเสนาะชนิดอื่น ๆ ได้ถูกต้อง เมื่อได้ฟังการเล่นองเสนาะชนิดต่าง ๆ จากเครื่องบันทึกเสียงที่ครูเปิดให้ฟัง

เนื้อเรื่อง

- กลอนเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีมรดกเรื่องหนึ่ง มีกวีร่วมงานกันหลายคน ที่สำคัญที่สุด คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- การขับเสภา เนื่องมาจากการเล่านิทาน เมื่อเล่านาน ๆ เข้าก็คิดดัดแปลงการเล่าให้สนุกสนานยิ่งขึ้น โดยขับเป็นลำดับมีเครื่องดนตรีประกอบ
- แผนผังของกลอนเสภา เป็นเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

กิจกรรมครู

- 1 ครูให้นักเรียนเข้าห้องสมุด ชักถามนักเรียนเกี่ยวกับพระราชประวัติและผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยที่นักเรียนเรียนไปแล้ว
 - 2 เปิดเครื่องบันทึกเสียง การขับเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิมพา ๆ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยให้กับเด็ก
 - 3 ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า การเรียนในคาบนี้ จะให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้ง 4 ข้อให้ได้
 - 4 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มให้ปฏิบัติดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ศึกษาจากนิทรรศการที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้
 - กลุ่มที่ 2 ศึกษาจากหนังสืออ่านประกอบที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้
 - กลุ่มที่ 3 ศึกษาจากแผนผังกลอนเสภา ที่บรรณารักษ์จัดไว้ให้
 - 5 จัดรายการทนายปัญหา โดยให้แต่ละกลุ่มจับฉลากปัญหาที่ครูและบรรณารักษ์จัดเตรียมไว้
- ดังนี้
- 5 1 พระนามเดิมของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีวาทะอย่างไร
 - 5 2 จงบอกวันประสูติ เสด็จราชย์ และสวรรคตของ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - 5 3 จงบอกพระนามของ พระราชโอรสที่สำคัญ ๆ มา 3 พระองค์

๕ ๔ จงบอกผลงานที่สำคัญ ๆ ของพระองค์มา ๔ ประการ ใน ๔ ประการนี้ ผลงานด้านใดที่เด่นที่สุด

๕ ๕ ผลงานด้านกริณิพนธ์ของรัชกาลที่ ๒ แบ่งได้เป็นกี่ด้าน อะไรบ้าง

๕ ๖ " เสภา มาจากศัพท์เดิมว่าอย่างไร แปลว่าอะไร

๕ ๗ เสภาเกิดขึ้นในยุคใด มีจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร

๕ ๘ ในยุคต้น เครื่องดนตรีประกอบการขับเสภามีอะไรบ้าง จงอธิบายถึงลักษณะเครื่องดนตรีชนิดนั้น

๕ ๙ ในยุคต่อมาการขับเสภามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร จงอธิบาย

๕ ๑๐ เสภาขุนช้างขุนแผน นอกจากจะดีเด่นในด้านเสภาแล้วยังดีเด่นในทางใดอีก

๕ ๑๑ แผนบังคับของกลอนเสภา คล้ายกับร้อยกรองประเภทใด

๕ ๑๒ จงยกตัวอย่างกลอนเสภามา ๑ บท และอธิบายถึงสัมผัสบังคับ

๕ ๑๓ สัมผัสชนิดใดที่ทำให้กลอนเสภาไพเราะ จงยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย

๕ ๑๔ จงยกตัวอย่างสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะมาอย่างละ ๒ คู่

๕ ๑๕ จงยกตัวอย่างกลอนเสภาจากบทเรียนตอนนี้มา ๑ บท และวิจารณ์ว่ากลอนบทนั้นไพเราะหรือไม่ เพราะเหตุใด

๖. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้รับ

๗ ครูเปิดเครื่องบันทึกเสียงการอ่านทานองเสนาะชนิดต่าง ๆ แล้วให้เด็กบอกกวาดอนใดคือ การขับเสภา

กิจกรรมบรรณาธิกรณ

๑ จัดนิทรรศการ เรื่อง "พระราชประวัติและผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

๒ จัดแผนภูมิแผนผังการแต่งกลอนเสภา

๓ จัดแถบบันทึกเสียงการอ่านทานองเสนาะชนิดต่าง ๆ พร้อมเครื่องบันทึกเสียง

4 คู่มือให้คำแนะนำแก่นักเรียนขณะที่ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด

5 จัดเตรียมวัสดุเพื่อประกอบการค้นคว้าดังนี้

จันทร์จิรายุ รัชนี้ ม จ สิบสองกวี พิมพ์ครั้งที่ 2 แพรพิทยา ม ป ป 670 หน้า

เจือ สตะเวทิน การประพันธ์และประวัติวรรณคดีไทยประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย

อักษรเจริญทัศน์ 2510 408 หน้า

_____ ดาชัฏวรรณคดี คลังวิทยา 2505 406 หน้า

_____ วรรณคดีและประวัติวรรณคดีไทย ธนบุรีศึกษา 2502 312 หน้า

ชำนาญ รอดเหตุภัย และคนอื่น ๆ วรรณคดีและประวัติวรรณคดี โอเคียนโสทร 2522
472 หน้า

ดารณี (นามแฝง) ประวัติวรรณคดีไทย 5 เรื่อง พิศยาการ 2520 351 หน้า

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระมหา ตานานเสภาขุนช้างขุนแผน องค์การคำคุณฐา
2505 76 หน้า

ประจักษ์ ประกาศิตยากร "ความจริงเรื่องของวรรณคดีไทย รัชกาลที่ 2" ชัยพฤกษ์

4 24 - 25 กุมภาพันธ์ 2511

_____ ความรู้พื้นฐานทางวรรณคดีและวรรณกรรมเอกของไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน 2522 318 หน้า

_____ คู่มือวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 องค์การคำคุณฐา 2515 178 หน้า

เปลื้อง ณ นคร ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2499
572 หน้า

_____ ภาษาและวรรณคดี พิมพ์ครั้งที่ 2 บำรุงสาส์น 2523 530 หน้า

เสาวลักษณ์ อนันตศาสน์ วรรณกรรมรัชกาลที่ 2 มหาวิทยาลัยรามคาแหง 2523, 187 หน้า

_____ วรรณกรรมเอกของไทยเรื่องขุนช้างขุนแผน มหาวิทยาลัยรามคาแหง 2517, 266 หน้า

กิจกรรมนักเรียน

- 1 ร่วมสนทนาและตอบคำถาม
- 2 ศึกษาบัตรศรการเรื่อง พระราชประวัติและผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

นภาลัย

- 3 ศึกษาค้นคว้าจากวัสดุที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้
- 4 จัดบันทึกเนื้อหาที่สำคัญ

สื่อการเรียนรู้

- 1 บัตรศรการเรื่อง พระราชประวัติ และผลงานของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

นภาลัย

- 2 แผนภูมิเรื่องแผนผังกลอนเสภา
- 3 หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่บรรณารักษ์จัดไว้ให้
- 4 ฉลากปัญหา จำนวน 15 ข้อ
- 5 แถบบันทึกเสียงการขับเสภาและการอ่านทานองเสนาะชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้ง

เครื่องบันทึกเสียง

การประเมินผล

- 1 สังเกตจากความสนใจในการเรียนและการรวมกิจกรรม
- 2 สังเกตจากการตอบปัญหา
- 3 สังเกตจากการสนทนาซักถาม

วิชา ภาษาไทย (ท 305)

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน หลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วันที่ 17 สิงหาคม 2526

คาบที่ 2 เวลา 50 นาที (10 10 - 11 00 น)

ความคิดรวบยอดและหลักการ

- 1 กิจวัตรในตอนเช้าของคนไทยสมัยก่อน คือ ล้างหน้าแล้วกินหมาก
- 2 ประเพณีการสูขอของคนไทยสมัยนั้นจะต้องมี ถ้ำแกไปด้วย
- 3 ประเพณีการเจรจาสูขอมักจะมีการใช้ถ้อยคำสำนวนที่เป็นลักษณะ เฉพาะ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ

- 1 บอกถึงกิจวัตรของคนไทยสมัยก่อนได้
- 2 อธิบายวิธีการสูขอที่ปรากฏในเรื่องได้ถูกต้อง
- 3 บอกความหมายของสำนวนโวหารที่ปรากฏในเรื่องได้
- 4 บอกความแตกต่างของการสูขอในสมัยก่อนกับประเพณีท้องถิ่นในปัจจุบันได้

เนื้อเรื่อง

นางทองประศรีพา ถ้ำแกไปหานางศรีประจันเพื่อนเก่าเพื่อสูขอลูกสาว คือ นางพิม
ให้กับหลายแก้ว ลูกชายของตน นางศรีประจันไม่ขัดข้องเมื่อทราบวาทหลายแก้วเป็นคนดี

กิจกรรมครู

1 ครูให้นักเรียนเข้าห้องสมุด และเล่าเรื่องยกอนที่จะถึงเนื้อเรื่องตอนที่เรียน โดยใช้
แผนภูมิลำดับเหตุการณ์ของตัวละครในเรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผนและแผนที่จังหวัดสุพรรณบุรีประกอบ
และชี้แจงว่า การเรียนในคาบนี้จะให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้ง 4 ข้อ
ให้ได้

2 ให้อ่านกลอนเสภาที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนจากหน้า ๓๖ - ๓๘

3 ให้นักเรียนชมสไลด์เรื่องหมากพลู ซึ่ง บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้

4 ให้นักเรียนค้นคว้าจากหนังสืออ่านประกอบที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้เพื่อให้ทราบถึง
ประเพณีการสูทของชาวไทยสมัยปัจจุบัน

5 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แต่ละกลุ่มให้หยิบปัญหาที่บรรณารักษ์
เตรียมไว้แล้วช่วยกันตอบให้กลุ่มอื่นฟัง

คำถามมีดังนี้

1 จะขอพันธุ์ผักแพงแตงน้ำเต้า ที่ออเจ้าไปปลูกในไร่ข้า

ทั้งฮัดคัดขัดสนจนเงินตรา จะมาขอออกแก้วให้ช่วยไซ้

อยู่รองเท้าฝักเอาวาเกือกหนัง ไม่เชื่อฟังก็จะหาประกันให้

ข้อความตอนนี้ หมายความว่า นงทองประศรีจะขอพันธุ์ผักเพื่อไปปลูกในไร่จริง

หรืออย่างไร ส่วนคนไทยที่มีความหมายเช่นนี้มีอะไรอีกบ้าง

2 ให้เปรียบเทียบประเพณีการสูทของไทยสมัยก่อนกับประเพณีท้องถิ่นในปัจจุบัน

3 การต้อนรับแขกในสมัยก่อนหาอย่างไร แตกต่างจากสมัยปัจจุบันอย่างไร

4 ผู้ที่จะเป็นลูกเขยในสมัยก่อนมีลักษณะอย่างไร

5 เรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นนิทานเก่าเรื่องจริงของจังหวัดอะไร เป็นเรื่องราว

ของคนกี่ครอบครัว จงบอกที่สำคัญ ๆ บ้าง 3 ครอบครัว พร้อมทั้งระบุการเกี่ยวดองของคนใน

ครอบครัวนี้ด้วย (ระบุชื่อ พ่อ-แม่-ลูก ประกอบคำอธิบาย)

กิจกรรมบรรณารักษ์

1 จัดแผนภูมิเรื่องลำดับวงศ์สกุลของตัวละครในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และแผนที่

จังหวัดสุพรรณบุรี

2 จัดเตรียมสไลด์เรื่องหมากพลู เทปประกอบสไลด์ เครื่องฉายและเจ้าหน้าที่ให้พร้อม

3 ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียนในขณะที่ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด

4 จัดเตรียมวัสดุเพื่อประกอบการค้นคว้าดังนี้

เจือ สตะเวทิน คู่มือขุนช้างขุนแผน ตอน 1 - 2 สำหรับนักศึกษาวรรณคดีทั่วไป การช่าง

วุฒิสึกษา 2501 131 หน้า

ประจักษ์ ประภาพิตยากร คู่มือวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 องค์การคำคุณสุภา

2515 178 หน้า

_____ ประเพณีและไสยเวทย์ในขุนช้างขุนแผน โรงพิมพ์เจริญธรรม 2519 298 หน้า

ประพัฒน์ ตรีณรงค์ และ สงวน อันตง "ขุนช้างขุนแผน" ใน สารานุกรมวรรณคดี

หน้า 77 - 108 ก้าวหน้า 2505

วาสนา เกตุภาค "กิมหมากจากวรรณคดี" มิตรครู 2 54 - 58 มกราคม 2525

วิชาการ, กรม หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ประโยชน์มัธยมศึกษา กระทรวง

ศึกษาธิการ 2517, 142 หน้า

ศิลปากร กรม เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 คลังวิทยา 2510, 511 หน้า

สนั่น ผิวนวนล และ เลิศ อาทิตย์ ขุนช้างขุนแผนฉบับร้อยแก้ว ประชาช่าง 2495

648 หน้า

อนุমানราชธน, พระยา การศึกษาเรื่องประเพณีไทย โดย เสฐียรโกเศศ (นามแฝง)

พิมพ์ครั้งที่ 2 ราชบัณฑิตยสถาน 2514, 183 หน้า

_____ ประเพณีเรื่องแต่งงานบ่าวสาวของไทย ราชบัณฑิตยสถาน 2501 222 หน้า

_____ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย คลังวิทยา 2518, 492 หน้า

กิจกรรมนักเรียน

- 1 รวมสนทนาและตอบคำถาม
- 2 ชมสไลด์เรื่อง "หมากพลุ"
- 3 ค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อตอบคำถาม
- 4 จัดบันทึกเนื้อหาที่สำคัญ

สื่อการเรียนรู้

- 1 แผนภูมิ ลำดับวงศ์สกุลของตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน
- 2 แผนที่จังหวัดสุพรรณบุรี แสดงเส้นทางและเมืองที่ปรากฏในเรื่องขุนช้างขุนแผน
- 3 สไลด์เรื่องหมากพลู
- 4 หนังสือเรียนภาษาไทยทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
- 5 หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้

การประเมินผล

- 1 สังเกตความสนใจในการเรียนและการร่วมกิจกรรม
- 2 สังเกตจากการตอบคำถาม
- 3 สังเกตจากการสนทนาซักถาม

วิชา ภาษาไทย (ท ๓๐๕)

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน หลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

วันที่ 17 สิงหาคม 2528

คาบที่ ๓ เวลา 14.45 - 15.35 (50 นาที)

ความคิดรวบยอดและหลักการ

- 1 ก่อนแต่งงานต้องมีการตกลงเรื่องสินสอดทองหมั้น
- 2 การปลูกเรือนหอในสมัยนั้น จะสร้างเป็นเรือนไทย และปลูกในที่ดินของฝ่ายเจ้าสาว
- 3 ศัพท์ที่ใช้สำหรับพระสงฆ์เป็นศัพท์เฉพาะ
- 4 คติเตือนใจที่ได้จากเรื่องที่กำหนดให้อ่าน คือ สังขารเป็นของไม่เที่ยง

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ

- 1 อธิบายถึงลำดับขั้นการแต่งงาน ตั้งแต่การตกลงเรื่องสินสอดทองหมั้น จนถึง การนิมนต์พระมาสวดในวันแต่งงาน
- 2 อธิบายถึงส่วนประกอบของเรือนไทย และสถานที่ที่สร้างเรือนหอได้
- 3 ยกตัวอย่างศัพท์สำหรับพระภิกษุได้อย่างน้อยคนละ 5 คำ
- 4 สรุปได้ว่าข้อความเปรียบเทียบในบทกลอนตอนนี้เป็นคติเตือนใจว่าอย่างไร

เนื้อเรื่อง

ทั้งสองฝ่ายตกลงเรื่องสินสอดทองหมั้น และกำหนดวันแต่งงาน หลังจากนั้น นางศรีประจัน ไปหาสมภารวัดแค เพื่อนิมนต์มาสวดมนต์ในวันแต่งงาน เมื่อถึงกำหนดนัดหลายแก้วพาพวกไปปลูก เรือนหอที่บ้านเจ้าสาว

กิจกรรมครู

1 ครูให้นักเรียนเข้าห้องสมุด สนทนาและซักถามถึงเรื่องที่เรียนไปแล้วว่า นางศรีประจันตอบว่าอย่างไร เมื่อนางทองประศรีมาขอลูกสาว

2 แจ้งให้นักเรียนทราบว่า การเรียนในคาบนี้ จะให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 4 ข้อให้ได้

3 ให้นักเรียนอ่านกลอนเสภาที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียน หน้า 38 - 39

4 ให้นักเรียนค้นคว้าจากหนังสืออ่านประกอบที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้เพื่อทราบถึงประเพณีการเรียกสินสอดทองหมั้น การกำหนดวันแต่งงาน และการปลูกเรือนหอในปัจจุบัน

5 ให้นักเรียนชมสไลด์เรื่อง "เรือนไทย" ซึ่งบรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้

6 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มหยิบฉลากปัญหา เมื่อได้แล้วให้ค้นคว้าหาคำตอบจากหนังสือแบบเรียน และวัสดุ ซึ่งบรรณารักษ์เตรียมไว้ให้
ปัญหามีดังนี้

6 1 สินสอดทองหมั้นที่นางศรีประจันเรียกจากนางทองประศรี มีอะไรบ้าง
บอกมาให้ครบ

6 2 กำหนดการแต่งงานของนางพิมและหลายแก้วมีขึ้นเมื่อใด

6 3 ใครเป็นผู้ไปนิมนต์สมภารวัดแคให้ไปในวันแต่งงาน

6 4 สมภารกล่าวถึงนางพิมว่าอย่างไร เมื่อทราบว่านางพิมจะแต่งงาน

6 5 เรือนหอของนางพิมมีลักษณะอย่างไร

6 6 จงกล่าวถึงส่วนประกอบของเรือนไทยที่สำคัญมา 5 อย่าง

6 7 ในสมัยก่อนการสร้างเรือนหอใช้เวลากี่วัน

6 8 การสร้างเรือนหอในสมัยก่อนจะสร้างในที่ใดฝ่ายใด

6 9 จงกล่าวถึงการเรียกสินสอดทองหมั้นในปัจจุบัน

6 10 จงยกตัวอย่างบทกลอนที่เป็นคติเตือนใจจากตอนนี มา 3 ตอน และอธิบาย

ความหมายด้วย

๗ แจก "คาบปล" ของศัพท์ที่ใช้สำหรับพระสงฆ์แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ ๓ คา และให้หาคาศัพท์ของคาบปลนั้น ๆ จากพจนานุกรม โดยให้เขียนคำศัพท์และบอกหน้าหนังสือที่คำนั้น ๆ ปรากฏอยู่

กิจกรรมบรรณารักษ์

- ๑ จัดเตรียมสไลด์เรื่อง "เรือนไทย" เครื่องฉาย และเจ้าหน้าที่ให้พร้อม
- ๒ ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียนในขณะที่ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด
- ๓ จัดเตรียมวัสดุเพื่อประกอบการค้นคว้า ดังนี้

ประจักษ์ ประภาพิตยากร "ความรู้บางอย่างในสถาปัตยกรรม" วิทยาสาร ๔๕ ๑๔ - ๑๕

ธันวาคม ๒๕๑๓

_____ ประเพณีและไสยเวทย์ ในชนชั้นขุนแผน โรงพิมพ์จุฬารัฐ ๒๕๒๕, ๓๐๙ หน้า

_____ "พระเอกในวรรณคดีคลาสสิกของไทย" มิตรสาร ๒๔(๑) ๕๖ - ๖๓ มีนาคม

๒๕๒๕

ประพัฒน์ ตริยรงค์ และ สงวน อึ้งคง "ขุนช้างขุนแผน" ใน สารานุกรมวรรณคดี

หน้า ๗๗ - ๑๐๖ ก้าวหน้า ๒๕๐๕

เปรม เสรี (นามแฝง) ขุนช้างขุนแผน (ร้อยแก้วฉบับสมบูรณ์) รวมสาร ๒๕๒๕ ๖๑๘ หน้า

เปลื้อง ณ นคร และ กาญจนาภรณ์ เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๐๔ ๔๗๘ หน้า

ราชบัณฑิตยสถาน นามานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ อักษรเจริญทัศน์ ๒๕๒๕ ๑๑๘ หน้า

อนุমানราชธน พระยา การศึกษาเรื่องประเพณีไทย พิมพ์ครั้งที่ ๒ ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๑๔

๑๘๓ หน้า

_____ ประเพณีปลูกเรือนแต่งงาน บรรณาการ ๒๕๑๒ ๔๒๘ หน้า

_____ ประเพณีเรื่องแต่งงานบ่าวสาวของไทย ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๐๑ ๒๒๒ หน้า

_____ ปลูกเรือนแต่งงาน สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ม.ป.ป. ๒๕๒๓ หน้า

_____ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย คลังวิทยา ๒๕๑๐, ๔๑๒ หน้า

กิจกรรมนักเรียน

- 1 รวมสนทนาและตอบคำถาม
- 2 ชมสไลด์เรื่อง "เรือนไทย"
- 3 ค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อตอบคำถาม
- 4 จัดบันทึกเนื้อหาสำคัญ

สื่อการเรียนรู้

- 1 สไลด์ เรื่อง "เรือนไทย"
- 2 หนังสือเรียนภาษาไทย ศึกษสัมพันธ์ เล่ม ๑
- 3 หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้
- 4 ฉลากปัญหา จำนวน 10 ข้อ
- 5 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน จำนวน 10 เล่ม

การประเมินผล

- 1 สังเกตความสนใจในการเรียนและการรวมกิจกรรม
- 2 สังเกตจากการสนทนาซักถาม
- 3 สังเกตจากการตอบคำถาม

วิชา ภาษาไทย (ท ๓๐๕)

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน หลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๖

คาบที่ ๔ เวลา ๑๑.๕๕ - ๑๒.๔๕ (๕๐ นาที)

ความคิดรวบยอดและหลักการ

ในวันสุก คิฝฝ่ายเจ้าบ่าว เคลื่อนขันหมากแต่งงานไปบ้านเจ้าสาว ฝ่ายเจ้าสาวต้อนรับ โดยการเชิญขันหมาก เมื่อจะผ่านประตูบ้าน จะมีการกั้นขันหมาก และจัดการตรวจสอบ เงินสินสอด กับผ้าไหว้ ต่อจากนั้นก็มีการเลี้ยงดูและจัดของแถมพกให้เต็มแก และพวยกยกขันหมาก

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ

- ๑ อธิบายขั้นตอนการยกขันหมากตั้งแต่ออกจากบ้านเจ้าบ่าวจนถึงบ้านเจ้าสาวได้
- ๒ เล่าถึงลักษณะคนที่ เป็นเพื่อนเจ้าบ่าวได้
- ๓ เปรียบเทียบการจัดขันหมากและการยกขบวนขันหมากจากที่ค้นคว้าจาก

หนังสือกับประเพณีในท้องถิ่นได้

เนื้อเรื่อง

รุ่งขึ้น นางทองประศรียกขันหมากมาบ้านเจ้าสาว ฝ่ายเจ้าสาวต้อนรับตามประเพณี หลายแก้วได้เชิญขุนช้างเป็นเพื่อนเจ้าบ่าว ขุนช้างต้องรับค่าเชิญ ทั้ง ๆ ที่ยังเสียดายและอาลัยรักนางพิมมาก พร้อมกันนั้นยังต้องฝืนใจแสดงความยินดีกับหลายแก้วในโอกาสที่ได้แต่งงาน อีกด้วย

กิจกรรมครู

- ๑ ครูให้นักเรียนเข้าห้องสมุด สนทนาและซักถามนักเรียนว่าในคาบที่ผ่านมามีได้กล่าววา การสร้างเรือนหอจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อโยงเข้าเรื่องที่เรียนในคาบนี้

2 แจ้งให้นักเรียนทราบว่า การเรียนในคาบนี้จะให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์
ทั้ง 3 ข้อให้ได้

- 3 ให้นักเรียนอ่านกลอนเสภาที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนหน้า 38 - 40
- 4 ให้นักเรียนศึกษาบทละครเรื่อง "การจัดขันหมาก"
- 5 ให้นักเรียนค้นคว้าจากหนังสืออ่านประกอบที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ เพื่อให้ทราบถึง
การยกขบวนขันหมากไปบ้านเจ้าสาว ตลอดจนการหาเพื่อนเจ้าบ่าวของฝ่ายชาย

6 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน จับฉลากปัญหาที่บรรณารักษ์เตรียมไว้แล้ว
ค้นคว้าหาคำตอบ และช่วยกันตอบให้กลุ่มอื่นฟัง คำถามมีดังนี้

6 1 ขบวนขันหมากฝ่ายเจ้าบ่าวจะยกไปบ้านเจ้าสาวในวันใด วันนั้น มีชื่อเรียกเฉพาะ
ว่าอย่างไร และการเดินทางไปบ้านเจ้าสาวนั้น มีหลักหรือไม่ว่าจะต้องไปทางใด

6 2 โดยทั่วไปขันหมากมีกี่ประเภท อะไรบ้าง ในแต่ละประเภทบรรจุอะไรไว้บ้าง

6 3 เติบ จะใช้บรรจุอะไรบ้าง เวลาจัดจะต้องใช้จำนวนเท่าใด ปัจจุบันนี้ยังใช้
อยู่หรือไม่

6 4 "ขันหมากเอก เลือกเอาที่รูปสวย หนึ่งยกหมผวยจับผิวหน้า" ข้อความนี้
หมายความว่าอะไร นอกจากนั้น สิ่งทีกล่าวถึงนี้จะต้องมีคุณสมบัติ เช่นไรอีก

6 5 การเชิญขันหมากมีกรรมวิธีอย่างไร จงอธิบาย

6 6 การกันขันหมาก ทำอย่างไร อธิบายโดยยกบทสนทนาตอนนี้ประกอบ

6 7 จงอธิบายถึงขั้นตอนเรื่องเงินลงทุน และการตรวจนับ เงินสินสอด

6 8 จงบอกลักษณะของคนที่จะเป็นเพื่อนเจ้าบ่าว

6 9 ขุนช้างเป็นคนที่ร่ายหรือยากจน จงยกบทกลอนตอนนี้นับสนุนคากลาวนั้น

6 10 เหตุใดพหลายแก้วจึงกลาวว่า "รู้ว่าเป็นเมียเอ็งกูเกรงใจ เอ็นดูเถิดจงให้เวย
แก่เรา"

7 ให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันสรุปข้อเหมือนหรือแตกต่างของประเพณีการยกขันหมากที่
ปรากฏจากที่ได้ค้นคว้ากับประเพณีท้องถิ่น

กิจกรรมบรรณารักษ์

- 1 จัดนิทรรศการเรื่อง "การจัดชั้นหมาก"
- 2 ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียนในขณะที่ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด
- 3 จัดเตรียมวัสดุเพื่อการค้นคว้า ดังนี้

ประจักษ์ ประภาพิตยาร ประเพณีและไสยเวทย์ในขุนช้างขุนแผน องค์การคำคุณฐกา 2525
309 หน้า

ประยูร พิศนาคะ ลัทธิธรรมนิยมประเพณีไทย สำนักงานหอสมุดกลาง 09 2512 384 หน้า
เปรมเสรี (นามแฝง) ขุนช้างขุนแผนชุดวรรณคดีไทยร้อยแก้ว พิมพ์ครั้งที่ 4 รวมสารัน
2526 788 หน้า

เปลื้อง ณ นคร และ กาญจนาคพันธ์ เลาเรื่องขุนช้างขุนแผน ไทยวัฒนาพานิช 2504 478 หน้า
วิชาการ, กรม หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผนประโยคมัธยมศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ 2517 142 หน้า

ศักดิ์ บัณฑิตเพ็ชร คุณค่าเชิงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน วิทยานิพนธ์ ค ม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2517 202 หน้า

ศิลปากร, กรม วรรณคดีไทยเสภาขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 2505 992 หน้า

อนุমানราชธน พระยา การศึกษาเรื่องประเพณีไทย พิมพ์ครั้งที่ 4 ราชบัณฑิตยสถาน 2514
183 หน้า

_____ การศึกษาศิลปะและประเพณีไทย บรรณาคาร 2517 340 หน้า

_____ ประเพณีเรื่องแต่งงานบ่าวสาวของไทย ราชบัณฑิตสถาน 2501 222 หน้า

_____ ปลูกเรือนแต่งงาน สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ม ป ป 323 หน้า

_____ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย คลังวิทยา 2516 492 หน้า

กิจกรรมนักเรียน

- 1 รวมนิทานและตอบคำถาม
- 2 ชมนิทรรศการ เรื่องการจัดชั้นหมาก
- 3 ค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อตอบคำถาม
- 4 จัดบันทึกเนื้อหาสำคัญ

สื่อการเรียนรู้

- 1 นิทรรศการ เรื่อง "การจัดชั้นหมาก"
- 2 หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 3
- 4 ฉลากปัญหา จำนวน 10 รายการ

การประเมินผล

- 1 สังเกตความสนใจในการเรียนและการรวมกิจกรรม
- 2 สังเกตจากการสนทนาซักถาม
- 3 สังเกตจากการตอบคำถาม

วิชา ภาษาไทย (ท 305)

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน หลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วันที่ 30 สิงหาคม 2526

คาบที่ 5 เวลา 14.45 - 15.25 (50 นาที)

ความคิดรวบยอดและหลักการ

ในตอนเย็นของวันสุกดิบ จะมีพิธีชัณน้ำ ตกกลางคืนเจ้าบ่าวจะต้องนอนเฝ้าหอคนเดียว เป็นเวลา 3 คืน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ

- 1 อธิบายขั้นตอนของพิธีชัณน้ำได้
- 2 อธิบายถึงการนอนหอและการปฏิบัติของเจ้าบ่าวและฝ่ายเจ้าสาว เกี่ยวกับการนอนหอได้
- 3 เปรียบเทียบพิธีแต่งงานในสมัยนั้นกับพิธีแต่งงานในปัจจุบันได้
- 4 บอกประวัติหรือความสำคัญของตัวละครที่ปรากฏในขุนช้างขุนแผนตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิมได้ครบทุกคน

เนื้อเรื่อง

ตกตอนบายหลายแก้วไปยังบ้านของนางพิม ทั้งคู่เข้าพิธีชัณน้ำ เมื่อเสร็จพิธีมีการกินเลี้ยงและแจกของแก่แขก หลังจากนั้นหลายแก้วก็เข้านอนหอ

กิจกรรมครู

- 1 ครูให้นักเรียนเข้าห้องสมุด ชักถามนักเรียนถึงพิธีแต่งงานที่กล่าวไว้ในตอนที่ผ่านมา
- 2 ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าในคาบนี้จะให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ทั้ง 4 ข้อ

ให้ได้

- 3 ให้นักเรียนชมสไลด์เรื่องพิธีแต่งงานที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้
- 4 ให้นักเรียนอ่านกลอนเสภาที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนหน้า 40 - 41
- 5 ให้นักเรียนค้นคว้าจากหนังสืออ่านประกอบที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ เพื่อทราบถึง

ประเพณีการชดน้ำและการนอนหอ

6 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แล้วให้เขียนรายงานลงใน
ชั่วโมงเรียน

หัวข้อรายงานมีดังนี้

- 6 1 พิธีแต่งงานในปัจจุบัน (สรุปจากสไลด์)
- 6 2 พิธีชดน้ำ (กล่าวถึง เวลา พิธีการ การเตรียมตัวของฝ่ายเจ้าบ่าวเจ้าสาว
พิธีสงฆ์ การรวมสนุกสนานของญาติมิตรทั้ง 2 ฝ่าย)
- 6 3 การเปลี่ยนแปลงพิธีชดน้ำในปัจจุบัน (เปลี่ยนเป็นพิธีอะไร มีวิธีการอย่างไร)
- 6 4 การนอนหอ (เหตุผล การปฏิบัติตัว หน้าที่ของฝ่ายเจ้าสาวในขณะที่เจ้าบ่าว
นอนหอ)
- 6 5 เปรียบเทียบเฉพาะส่วนแตกต่างกันของพิธีแต่งงานในปัจจุบันกับการแต่งงานใน
สมัยก่อน

7 ให้นักเรียนทั้ง 5 กลุ่มในข้อ 6 แขนงขึ้นกันหารายชื่อนุคคลที่ปรากฏในเรื่องเสภา
ขุนช้างขุนแผน ตอนหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ทั้งหมดในเวลาที่กำหนดให้ พร้อมกับบอกด้วยว่า
รายชื่อนั้น ๆ มีคาถาธิบายไว้ได้อย่างไรบ้าง โดยค้นจากนามานุกรมขุนช้างขุนแผน แล้วให้เขียน
ผลการค้นคว้าและลอกหน้าหนังสือที่ค้นพบประกอบด้วย

- 8 ให้นักเรียนจดบันทึกเนื้อหาที่สำคัญ

กิจกรรมบรรณารักษ์

1 จัดเตรียมสไลด์เรื่องการแต่งงาน เทปประกอบสไลด์ เครื่องฉาย และเจ้าหน้าที่
ให้พร้อม

- 2 จัดเตรียมนามานุกรมขุนช้างขุนแผน จำนวน 10 เล่ม
- 3 ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียนในขณะศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด
- 4 จัดเตรียมวัสดุเพื่อประกอบการค้นคว้า ดังนี้

ประจักษ์ ประภาทิพยากร นามานุกรมขุนช้างขุนแผน ไทยวัฒนาพานิช 2508 328 หน้า

_____ ประเพณีและไสยเวทย์ในขุนช้างขุนแผน องค์การคำคุณฐสภา 2525 309 หน้า

ประยูร พิศนาคะ ลัทธิธรรมนิยมประเพณีไทย สำนักงานหอสมุดกลาง 08 2512, 384 หน้า

เปรมเสรี (นามแฝง) ขุนช้างขุนแผนชุดวรรณคดีไทยร้อยแก้ว พิมพ์ครั้งที่ 4 รวมสารสน
2526, 768 หน้า

เปลื้อง ณ นคร และ กาญจนาคพันธ์ เลาเรื่องขุนช้างขุนแผน ไทยวัฒนาพานิช 2504
478 หน้า

วิชาการ, กรม หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผนประโยคมัธยมศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ 2517 142 หน้า

ศักดิ์ บัณเฑาะพืชร คุณค่าเชิงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน วิทยานิพนธ์ ค ม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2517 202 หน้า อักษราเนา

ศิลปากร, กรม วรรณคดีไทยเสภาขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 2505, 992 หน้า

อนุমানราชธน พระยา การศึกษาเรื่องประเพณีไทย พิมพ์ครั้งที่ 4 ราชบัณฑิตยสถาน 2514
183 หน้า

_____ การศึกษาศิลปะและประเพณีไทย บรรณาการ 2517 340 หน้า

_____ ประเพณีเรื่องแต่งงานบ่าวสาวของไทย ราชบัณฑิตยสถาน 2501 222 หน้า

_____ ปลูกเรือนแต่งงาน สมาคมสังคมนักแสดงแห่งประเทศไทย ม ป ป 323 หน้า

_____ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย คลังวิทยา 2516 492 หน้า

กิจกรรมนักเรียน

- 1 รวมสนทนาและตอบคำถาม
- 2 ชมสไลด์เรื่องพิธีแต่งงาน

- 3 คั่นคว่ำ เพื่อประกอบการเขียนรายงาน
- 4 แขนงชั้น เบ็ดคนมานุกรม
- 5 จดบันทึก เนื้อหาที่สำคัญ

สื่อการเรียน

- 1 สไลด์ เรื่องพิธีแต่งงาน
- 2 หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 3
- 3 นามานุกรมขุนช้างขุนแผน จำนวน 10 เล่ม
- 4 หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้

การประเมินผล

- 1 สังเกตความสนใจในการเรียนและการรวมกิจกรรม
- 2 สังเกตจากการเขียนรายงาน

วิชา ภาษาไทย (ท 305)

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วันที่ 31 สิงหาคม 2528

คาบที่ 6 เวลา 10 10 - 11 00 (50 นาที)

ความคิดรวบยอดและหลักการ

- 1 ผู้ใหญ่สมัยก่อนมักจะสอนให้ผู้หญิงที่ออกเรือนปฏิบัติตัวดังนี้ - อย่าประพฤติก้าว
ให้ระวัง เวลาเข้า-ออกจากบ้าน เกาพนบนอบสามี อย่าหึงหวงและก้าวก่ายสามี
- 2 ผู้หญิงที่ดีในสมัยนั้นต้องรักนวลสงวนตัว
- 3 คำประสม เป็นการสร้างคำใหม่ในภาษาไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

นักเรียนสามารถ

- 1 สรุปการสอนของนางศรีประจันที่สอนนางพิม กอนสงตัวได้
- 2 อธิบายถึงลักษณะผู้หญิงที่ดีในสมัยนั้นได้
- 3 อธิบายถึงความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องคูครองของคนในสมัยก่อนได้
- 4 เปรียบลำดับกิจกรรมในพิธีแต่งงานสมัยก่อนได้
- 5 อธิบายได้ว่าเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นเรื่องที่แสดงภาพชีวิตคนระดับใด เชนซัดที่สุต

ยกเหตุผลประกอบการอธิบายได้

- 6 วิจารณ์การแต่งงานในสมัยก่อนได้ โดยบอกข้อดีข้อเสีย อย่างน้อยคนละ 1 ข้อ
- 7 ยกตัวอย่างคำประสมจากแบบเรียนตอนนี้ได้อย่างน้อยคนละ 5 คำ

เนื้อเรื่อง

เมื่อพลายแก้วนอนหอकर 3 วัน นางศรีประจันจึงพานางพิมมาสง กอนสงตัวนางได้สั่งสอน
นางพิมโดยกล่าวถึงข้อความปฏิบัติต่าง ๆ ของผู้เป็นภรรยา

กิจกรรมครู

1 ครูให้นักเรียนเข้าห้องสมุด สนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนในคาบที่ผ่านมา พร้อมทั้งสรุปลักษณะคาบประสมอีกครึ่งหนึ่ง

2 ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า การเรียนในคาบนี้จะให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้ง 7 ข้อให้ได้

3 ให้นักเรียนชมสไลด์เรื่อง "หลายแก้วแต่งงานกับนางพิม"

4 ให้อ่านกลอนเสภาที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนจากหน้า 41 - 42

5 ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออ่านประกอบที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้

6 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน จับฉลากปัญหาที่บรรณารักษ์เตรียมไว้ กลุ่มละ 1 ปัญหา และค้นคว้าหาคำตอบจากสื่อการเรียนที่บรรณารักษ์เตรียมไว้ให้ หลังจากหมดเวลาให้ค้นคว้าแล้วให้ตัวแทนกลุ่มออกรายงานหน้าชั้น

ปัญหามีดังนี้

6 1 จากข้อความที่นางทองประศรีว่า "โอ้เจ้าพมนี้มนวลของแม่เอ๋ย เจ้าไมเคยให้ชายเสน่ห์หา" แสดงให้เห็นว่า ลักษณะผู้หญิงที่ดีน่าจะมีลักษณะเช่นไร อธิบายโดยยกตัวอย่างจากเรื่องที่เรียนประกอบ

6 2 จากข้อความที่ว่า "นี่คูเคยของเจ้ามาแต่ก่อนแล้ว" คำพูดนี้แสดงถึงทัศนคติต่อชีวิตของผู้พูดเช่นไร นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

6 3 สรุปคำสอนของนางศรีประจันออกมาให้เป็นข้อ ๆ ให้ครบถ้วน

6 4 นักเรียนเห็นว่าคาสอนข้อใดที่ยังทันสมัยอยู่ และข้อใดที่ไม่สำคัญนักในปัจจุบัน

6 5 จงยกตัวอย่างข้อดีและข้อเสียของการแต่งงานแบบโบราณมาอย่างละ 2 ข้อ (ตามความคิดเห็นของนักเรียน)

6 6 เรื่องขุนช้างขุนแผน แสดงภาพชีวิตของคนระดับใดได้เด่นชัดที่สุด จงยกเหตุผลสนับสนุนคำกลาวนั้น

6 7 จงเรียงลำดับกิจกรรมในพิธีแต่งงานระหว่างหลายแก้วกับนางพิม ตั้งแต่การสู่ขอ จนกระทั่งถึงการสงตัว

7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันหาคาประสมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย
ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3 ตั้งแต่หน้า 34 - 42 โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเขียนในกระดานดำ
ตามเนื้อที่ที่กำหนดให้ การแข่งขันนี้ใช้เวลาตามที่กำหนด

8 ครูและนักเรียนช่วยกันเพิ่มเติมสรุปสิ่งที่เรียนอีกครั้งหนึ่ง

กิจกรรมบรรณารักษ์

- 1 จัดเตรียมสไลด์ เรื่อง ปลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
- 2 ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียนขณะที่ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด
- 3 จัดเตรียมวัสดุเพื่อประกอบการค้นคว้าดังนี้

ชำนาญ รอดเหตุภัย และคนอื่น ๆ วรรณคดีและประวัติวรรณคดี โอเดียนสโตร์ 2522, 172 หน้า

ประจักษ์ ประภาทิพยากร ประเพณีและไสยเวทย์ในขุนช้างขุนแผน องค์การคำของดุสิต

2525 309 หน้า

_____ "พระเอกในวรรณคดีคลาสสิกของไทย" มิตรสาร 24(1) 56 - 83 มีนาคม

2525

ประยูร พิศนาคะ ลัทธิธรรมนิยมประเพณีไทย สำนักงานหอสมุดกลาง 09 2512 384 หน้า

เปรมเสวี (นายแฝง) ขุนช้างขุนแผนชุดวรรณคดีไทยร้อยแก้ว พิมพ์ครั้งที่ 4 รามสาส์น

2526 768 หน้า

เปลื้อง ณ นคร และ กาญจนาคพันธุ์ เลาเรื่องขุนช้างขุนแผน ไทยวัฒนาพานิช 2504

478 หน้า

พันทิพา หลาบเลิศบุษย์ "จริยศาสตร์ในขุนช้างขุนแผน" การศึกษา เอกชน 5(2) 34 - 45

พฤศจิกายน 2522

วิชากร, กรม หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องขุนช้างขุนแผนประโยคมัธยมศึกษา กระทรวง

ศึกษาธิการ 2517 142 หน้า

ศักดิ์ดา ปั่นเพนงเพชร คุณค่าเชิงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน วิทยานิพนธ์ ค.ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517 202 หน้า

กิตติปากร กรม วรรณคดีไทยเสภาขุนช้างขุนแผน พิมพ์ครั้งที่ 2 2525, 929 หน้า

อนุমানราชธน, พระยา การศึกษาเรื่องประเพณีไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 ราชบัณฑิตยสถาน
2514 183 หน้า

_____ การศึกษาศิลปะและประเพณีไทย บรรณาการ 2517, 340 หน้า

_____ ประเพณีเรื่องแต่งงานบ่าวสาวของไทย ราชบัณฑิตยสถาน 2501 222 หน้า

_____ ปลูกเรือนแต่งงาน สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ม.ป.ป 323 หน้า

_____ วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย คลังวิทยา 2516 492 หน้า

กิจกรรมนักเรียน

- 1 รวมสนทนาและตอบคำถาม
- 2 ชมสไลด์เรื่องหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม
- 3 ค้นคว้าเพื่อประกอบการรายงานหน้าชั้น
- 4 แข่งขันหาคาประสม
- 5 จัดบันทึกเนื้อหาที่สำคัญ

สื่อการเรียน

- 1 สไลด์เรื่องหลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เทปประกอบสไลด์และเครื่องฉาย
- 2 หนังสือเรียนภาษาไทย ทุกทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3
- 3 หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมที่บรรณารักษ์จัดเตรียมไว้ให้
- 4 ฉลากปัญหา จำนวน 6 ข้อ

การประเมินผล

- 1 สัมผัสเกิดจากความสนใจในการเรียนและการรวมกิจกรรม
- 2 สัมผัสเกิดจากการรายงานหน้าชั้น
- 3 สัมผัสเกิดจากการสนทนาซักถาม